

smart
wayz.nl

innovatief

adaptief

samen

Verhalen,
hoogtepunten
en geleerde
lessen

smart
way2.nl

innovatief

adaptief

samen

Verhalen,
hoogtepunten
en geleerde
lessen

Beste lezer,

Met trots verwelkom ik u in dit boek over de reis die SmartwayZ.NL heeft afgelegd. Een reis die het verhaal vertelt van samenwerking, adaptatie, innovatie en vastberadenheid om de toekomst van mobiliteit in Zuid-Nederland verder vorm te geven.

In 2015 begonnen we met 141 partners met een gedeelde ambitie: ‘Samen, slim en robuust de bereikbaarheid in Zuid-Nederland verbeteren’. Ruim zeven jaar later kunnen we met trots zeggen dat we al heel wat mijlpalen hebben bereikt om die ambitie waar te maken. En dat is te danken aan de toewijding van bestuurders, ambtenaren, kennisinstellingen, bedrijven en belanghebbenden uit onze regio's. We toonden begrip voor elkaars belangen en vertrouwden elkaar. Het was een periode waarin onze opgave langzaam maar zeker veranderde van het ontwikkelen van slimme oplossingen naar het implementeren ervan.

In dit boek blikken we samen met medewerkers en partners terug op het verhaal van SmartwayZ.NL. We halen herinneringen op, delen anekdotes en vieren successen. Een moment om stil te staan bij

de inspanningen van alle SmartwayZ.NL'ers en wat we tot nu toe samen hebben bereikt. Het zijn deze verhalen die ons blijven motiveren en inspireren om verder te gaan.

Daarnaast kijken we vooruit naar de toekomst. De uitdagingen die voor ons liggen zijn groot. We zijn vastberaden om een mobiliteitssysteem te creëren dat iedereen in staat stelt om deel te nemen aan onze samenleving en dat bijdraagt aan een concurrerende en duurzame economie. Vanaf 2024 streven we deze ambitie met hernieuwde energie na.

Tot slot wil ik iedereen bedanken die de afgelopen jaren betrokken was bij SmartwayZ.NL. Laten we blijven bouwen aan een duurzame, veilige, betrouwbare en betaalbare mobiliteit voor iedereen.

Hartelijke groet,

Stijn Smeulders

Gedeputeerde Stedelijke Ontwikkeling en Mobiliteit,
provincie Noord-Brabant
Voorzitter van de programmaraad van SmartwayZ.NL

Dit boek is een uitgave van SmartwayZ.NL

Auteurs
Femke van Damme
Janine Reichgelt
Team communicatie SmartwayZ.NL

Vormgeving
Communicatie Team

Fotografie
Patrick Tonjes
Marc Bolsius (p. 3, 54)
Martijn Beekman (p. 8)
Ilse Wolf (p. 15 bovenaan)
Erik van der Burgt (p. 15 midden)
Wim Hollemans (p. 15 onderaan, 22, 25)
Igor Roelofsen (p. 20)
Rene Schotanus (p. 26)
KCAP (p. 32 onderaan)
Connect (p. 37 linksboven)
Maaïke de Glee (p. 37 rechtsboven)

© december 2023, alle rechten
voorbehouden. Niets uit deze uitgave
mag zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming worden gebruikt voor
gedrukte en/of digitale doeleinden.

Inhoud

SmartwayZ.NL van 2015 tot nu	6
Tijdslijn en mijlpalen	
Een toekomst gedreven door gebiedsgerichte mobiliteit	32
Astrid van 't Hof en Iris Ruysch	
Programmaondersteuning: de motor achter een slimmere en duurzamere toekomst op de weg	33
Marlies van Doorn, Annemieke van Goch, Remke Jacobs – Jonker en Stefan van Delft	
Samenwerking met het communicatieteam	36
Esther Thijssen en Mauranne Beerten	
Data en digitalisering worden met de dag meer het fundament voor de maatschappij	50
Martijn Heynickx	
Grensoptkendend werken aan slimme, duurzame en veilige mobiliteit	51
Edwin Mermans	

2016		
Adaptief programmeren en financieren: een kwestie van lef en vertrouwen	8	
Christophe van der Maat		
2017		
Van snelkookpan tot breed gedragen programma	10	
Irene Cortenbach		
2018		
Slimme mobiliteit is de toekomst	12	
Theo Stevens en Paul Bevers		
2019		
Het SmartwayZ.NL-gevoel van Gertjan en Pieter	16	
Gertjan Koolen en Pieter van Ginneken		
2020		
Een netwerk met ongekende realisatiekracht	20	
Jan-Willem van der Pas		
3 dilemma's van slim verkeersmanagement	22	
Yvonne van Velthoven-Aarts en Rutger Smeets		
SmartwayZ.NL zet innovatie centraal	26	
Maurice Geraets en Carlo van de Weijer		
7 jaar in 7 herinneringen	29	
Michelle van de Laarschot en Raymundo Pereira		
2021		
Ondernemershart voor de reiziger	34	
Koen Steenbakkers		
3 stellingen voor een Brabander en een Limburger	38	
Marc Smits en Rick Baggermans		
2022		
SmartwayZ.NL live	42	
Foto-impressie		
De beste 7 van Paul	44	
Paul Hanraets		
Nood maakt creatief	46	
Judith van der Ham en Marco Bakermans		
2023		
Alles onder controle met het dashboard van team M&E	48	
Michaël van Egeraat en Eline Jonkers		
Mobiliteit als middel om de leefkwaliteit te verbeteren	52	
Joks Janssen		
Zuid-Nederland moet dé regio blijven voor slimme mobiliteit in Europa	54	
Jasper Kuntzelaers en Stijn Smeulders		
De toekomst van SmartwayZ.NL	56	
Geert Mennen en Arjan Vermeulen		

SmartwayZ.NL

VAN 2015 TOT NU

- Plannen Ruit om Eindhoven niet haalbaar vanwege onvoldoende draagvlak.
- Tweede Kamer roept provincie Noord-Brabant op te komen met een nieuw gedragen plan voor infrastructurele en smart mobility maatregelen.
- 141 partners bieden bidbook *Bereikbaarheid Zuid-Nederland* (maatregelenpakket) aan minister Schultz van Haegen (IenW) aan.
- BO MIRT: instemming met programma SmartwayZ.NL.

2015

Strategische langetermijnagenda SmartwayZ.NL vastgesteld, waarin acties voor de korte termijn aan een perspectief op lange termijn (2040) zijn gekoppeld.

2016

1 juli 2016: **start SmartwayZ.NL** om actief aan de slag te gaan met infrastructurele en smart mobility maatregelen in Noord-Brabant en Limburg.

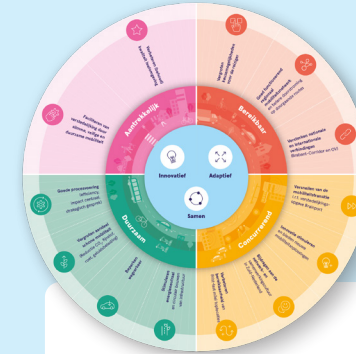
smartwayz.nl

2018

Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020-2023 wordt ondertekend.

2019

Programmaad SmartwayZ.NL stelt nieuwe Strategische Koers en Governance als roadmap naar 2040 vast.

2020

Start MIRT onderzoek Brainport Verstedelijking en Mobiliteit.

2021

2022

- Een aantal grote rijksinfraprojecten wordt gepauzeerd.
- Start Strategische Heroriëntatie van het programma.

2023

Afronding Strategische Heroriëntatie en uitwerking jaarplan 2024.

2024

Start nieuw werkprogramma en ontwikkeling multimodale agenda.

Evaluatie resultaten en impact Krachtenbundeling Smart Mobility Zuid-Nederland 2020-2023.

Adaptief programmeren en financieren: een kwestie van lef en vertrouwen

Christophe van der Maat is geestelijk vader van SmartwayZ.NL. Van 2015 tot 2022 was hij lid van Gedeputeerde Staten Noord-Brabant, met in zijn portefeuille Mobiliteit en Financiën. In 2022 werd hij staatssecretaris van Defensie en sinds oktober 2023 is hij staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Toen de Ruit om Eindhoven bij de coalitie-onderhandelingen bestuurlijk van tafel ging, stond Christophe als nieuwe gedeputeerde voor de vraag: hoe houden we Brabant bereikbaar? Een enorme uitdaging. De Rijksmiddelen van € 350 miljoen zouden immers vervallen als er geen gedragen oplossing kwam. Geen acceptabele optie natuurlijk. Hij benaderde medebestuurders in de regio met een dringende oproep: 'de bereikbaarheid van Brabant staat onder grote druk, laten we dit samen oplossen. Ik wil dus niet horen wat jullie niet willen, vertel me wat jullie wél willen.' Die urgentie betekende een nieuw momentum en opende de weg naar nieuwe oplossingen. SmartwayZ.NL was geboren.

HOE KWAM JE TOEN OP HET IDEE OM OOK KENNISINSTELLINGEN EN BEDRIJFSLEVEN TE BETREKKEN?

"Het idee was eenvoudig. We konden de bereikbaarheidsuitdagingen van Brabant niet alleen oplossen met de aanleg van wegen. De regio staat bekend om innovatie bij slimme mobiliteitsoplossingen. Voor mij was het daarom logisch om kennisinstellingen en bedrijfsleven te betrekken. Daar zit zoveel kennis en kunde."

Hij vervolgt: "We nodigden iedereen uit om mee te denken. In drie sessies zaten alle spelers aan tafel: 33 bestuurders, 79 ambtenaren, 2 provincies, 31 gemeenten, 29 marktpartijen, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Iedereen dacht mee over oplossingen, vanuit allerlei expertises en uiteenlopende achtergronden. Heel vernieuwend en in een heel positieve sfeer. Daar wilde je bij zijn. Het belangrijkste uitgangspunt was: slim en samen. Met als resultaat een bidbook met een pakket vernieuwende maatregelen, zoals data gebruiken voor smart mobility, vrachtwagens die communiceren met slimme verkeerslichten voor een betere doorstroming, een bandenspanningsmeter in het wegdek, werkgevers die personeel stimuleren om anders te reizen en nog veel meer. Er kwamen 141 handtekeningen onder, en samen gingen we naar de minister."

CHRISTOPHE BEGON NET ALS GEDEPUTEERDE. WE VRAGEN HEM NAAR ZIJN ERVARINGEN VAN TOEN.

"Ik denk dat bestuurders in de regio even moesten wennen aan mij en mijn manier van werken. Maar ik wás en bén er heilig van overtuigd dat we grote maatschappelijke opgaven alleen samen kunnen oplossen. In zeven weken lag er een goed voorstel en bleven de Rijksmiddelen beschikbaar. Soms helpt het als je weinig tijd hebt. En dat past bij de cultuur in deze regio: we zoeken elkaar op in tijden van nood en dan komt er een oplossing. Dat fraaie visitekaartje gaven we af in Den Haag."

We praten verder met Christophe over de SmartwayZ.NL-governance, waarin door Staten en Rijk veel ruimte werd gelaten. Er kwam een totaal nieuwe aanpak: adaptief programmeren en adaptief financieren. Strakke afspraken over het doel, maar zonder de manier waarop vooraf volledig vast te leggen. Een programmaraad besloot over de middelen, zodat er sneller en flexibel kon worden ingespeeld op ontwikkelingen. Daarvoor hoefde je niet meer naar de Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden. Christophe: "Een gedurfde aanpak met een andere structuur: Rijk, provincies, gemeenten en bedrijfsleven dragen financieel bij aan een fonds. Innovaties gaan razendsnel. Een programmering die voor decennia vastligt, is dan niet werkbaar. Vandaar dat we kozen voor deze aanpak. Ik vind het nog steeds heel mooi dat we het vertrouwen kregen om zo te werken."

"Ik wás en bén er heilig van overtuigd dat we grote maatschappelijke opgaven alleen samen kunnen oplossen."

HEB JE BIJZONDERE HERINNERINGEN AAN JE SMARTWAYZ.NL-TIJD?

"Ik heb zoveel leuke herinneringen: aan het proces, het programma, energieke bijeenkomsten met partners in het PSV-stadion en de spannende behandeling van ons bidbook in de Tweede Kamer. Een Kamerlid hield het bidbook omhoog en riep dat dit het goede voorbeeld is van hoe partijen moeten samenwerken. Maar ook het gesprek met leden van Provinciale Staten, gesprekken in de programmaraad, echt samen zoeken naar vernieuwing, staan mij nog bij. Het bidbook met foto's van alle deelnemers op de cover is zo'n mooi voorbeeld van hoe het kan. En tot slot: de enorme energie en inzet van collega's en partners, het omschakelen na het sneuvelen van de Ruit en in korte tijd een nieuw programma neerzetten. Langs deze weg nogmaals dankjewel daarvoor."

TOT SLOT: ALS JE ÉÉN ADVIES MAG GEVEN AAN SMARTWAYZ.NL, WAT IS DAN JOUW WIJZE LES?

"Wees als provincie of regio niet te bescheiden om op Haagse deuren te kloppen. Zo is het ook ooit begonnen. Nu een deel van de SmartwayZ.NL-package tijdelijk is weggefallen door het kabinetsbesluit over rijksinfra, is Zuid-Nederland bij uitstek in staat om te komen met slimme oplossingen en een plan B. We hebben immers ervaring opgedaan de afgelopen tijd en er is al een netwerk ontstaan. De huidige verandering van scope bouwt voort op het gedachtegoed dat je adaptief moet blijven als programma en in moet blijven spelen op nieuwe kansen die zich voordoen. Dat vraagt dat je over je eigen grenzen heen blijft kijken."

Van snelkookpan tot breed gedragen programma

Acht jaar geleden werd Irene Cortenbach gevraagd voor een uitdagende opgave. Met Christophe van der Maat aan het roer werd na het sneuvelen van de Ruit om Eindhoven in een snelkookpansessie de kiem gelegd voor SmartwayZ.NL. Irene was als programmamanager nauw betrokken bij dit proces. Hoe heeft zij deze tijd beleefd?

2017

“Alleen investeren in het onderliggende wegen-netwerk, dat ging ‘m niet worden”, vertelt ze. “We wisten: we moeten als Brabant met één en hetzelfde verhaal komen. Samen met de B5-steden bekeken we: met welk verhaal kunnen we naar Den Haag?”

EN WELK VERHAAL IS DAT GEWORDEN?

“Dat werd De Brabantcorridor, grofweg de verbinding van Rotterdam naar het Duitse achterland met de focus op Breda - Venlo. Waarom? Omdat wij in Brabant op de snelwegen A58 en A67 grote problemen hebben. In twee weken tijd was er een lobbytraject opgetuigd en lag er een motie bij de Tweede Kamer om niet alleen de bereikbaarheid van Zuidoost-Brabant, maar van heel Zuid-Nederland bij de kop te pakken. Die motie is aangenomen, maar wel onder de voorwaarde dat het niet alleen over infrastructuur zou gaan, maar ook over smart mobility. En slimme dingen doen, dat zit in het Brabantse innovatieve DNA. In de lobby richting politiek – die overigens heel intensief was – sloot Limburg aan.”

WACHT EVEN ... TWEE WEKEN? DAT IS SNEL! HOE KREGEN JULLIE ZO SNEL EEN MOTIE ERDOOR?

“Het Rijk wilde, net als wij, óók heel graag aan de slag met de bereikbaarheid van Zuid-Nederland; onze wegen beter benutten en verder met smart mobility. De motie werd net voor de zomervakantie aangenomen. Na vakantie startte het proces om tot een gedragen voorstel te komen. Na zes weken lag er het bidbook, dat door 141 partijen werd ondertekend. Eind oktober lag dat bij de Kamercommissie.

HOE ZORGDEN JULLIE DAT DAT PROCES DOOR ZOVEEL PARTIJEN WERD GEDRAGEN?

“We hielden een drietal sessies. Eén ervan was met alle niet-ambtelijke partijen. Iedereen voelde zich gehoord; dat heeft veel betekend voor die verschillende partijen. Belanghebbenden kwamen uit heel verschillende hoeken: bedrijfsleven, milieu, onderwijs, noem maar op. Al zijn er verschillende belangen, we streven allemaal naar hetzelfde doel: minder files. Zowel een milieuorganisatie die strijdt tegen luchtvervuiling, als een eigenaar van een logistiek bedrijf die geen baat heeft bij stilstaande vrachtwagens.”

HEB JE IETS MEEGENOMEN UIT DAT PROCES, ER LESSEN UIT GETROKKEN?

“Je komt pas tot een breed gedragen voorstel als alle partijen hun woordje kunnen doen, en dat je daar dan ook naar luistert. Allemaal hebben ze veel ervaring op hun eigen terrein, neem dat mee en creëer zo een eigen omgeving. Respecteer een andere mening, al is het niet de jouwe. Het werd destijds enorm gewaardeerd dat iedereen ongefilterd kon praten richting bestuur.”

ALS JE TERUGDENKT AAN DIE BEGINTIJD, WELKE HERINNERING KOMT DAN BIJ JE BOVEN?

“Dat zijn de woorden van een vertegenwoordiger van een milieuorganisatie. Hij vond het fijn dat er een podium was waar hij zijn verhaal kon vertellen. Voor zijn organisatie van onschatbare waarde. Ik merkte zelf die kentering ook: voorheen bereidden we ons als ambtenaren en bestuurders voor op tegengeluiden, zorgden we dat we onze tegenargumenten klaar hadden. Die gedachte kan écht niet meer. Er zijn weliswaar spelregels, maar ieders inbreng doet ertoe. Een belangrijke spelregel is: verkoop jij alleen nee, dan kun je beter gaan.”

WERK JE NOG STEEDS OP DIE MANIER IN JE HUIDIGE FUNCTIE ALS PROGRAMMAMANAGER MILIEU & ENERGIE?

“Zeker! Ook in de energietransitie werkt het zo: je kunt het niet alleen, je hebt andere partijen nodig. En ik leerde meer van SmartwayZ.NL. Ten eerste hoe je een programmaraad opbouwt. Belangrijker: ik leerde ook van de opgave; de parallellen zijn groot. Net als in het verkeer, is er ook file op het elektriciteitsnetwerk. Ook energieverbruik kun je spreiden. Niet allemaal tegelijk in de spits de weg (het energienet!) op. En: maak gebruik van de spitsstrook, ofwel kijk naar energie hubs. Het slimme SmartwayZ.NL-verhaal vertelde ik aan de CTO's (Chief Technology Officers) van de Nederlandse netbeheerders. Dat sloeg aan, we gaan de parallellen zeker benutten. En ik dacht nog wel: ik ga eens iets heel anders doen na 20 jaar mobiliteit!”

“Het werd destijds enorm gewaardeerd dat iedereen ongefilterd kon praten richting bestuur.”

Slimme mobiliteit is de toekomst

In gesprek met Theo Stevens en Paul Bevers over de toekomst van SmartwayZ.NL, nieuwe ontwikkelingen, ervaringen, mijlpalen en projecten waar ze trots op zijn.

Paul, teamleider Innovatie & Ontwikkeling: "Ik ben vanaf het prille begin betrokken bij SmartwayZ.NL. En daarvoor al bij de aanloop, het Beter Benutten-programma van het Rijk. Dat begon in 2012 en kwam voor Brabant en later Limburg in het programma SmartwayZ.NL. De samenwerking uit de tijd van Beter Benutten is nu onderdeel van SmartwayZ.NL. Projecten en activiteiten zijn nog altijd actueel en ontwikkelen door. Bijvoorbeeld het verzamelen van data voor wegwerkzaamheden."

Theo, teamleider Smart Logistics: "Ook ik werk vanaf het begin voor SmartwayZ.NL. We zijn gestart met het opstellen van het bidbook. We betrokken verschillende partijen en bepaalden de governance. Later ging ik me focussen op goederenvervoer, en daarna werd ik teamleider van het team Smart Logistics. Op dit moment lever ik de resultaten op van ons werk."

Foto: Paul Bevers (links) en Theo Stevens (rechts)

HOE ZAGEN JULLIE SMARTWAYZ.NL DE AFGELOPEN ZEVEN JAAR ONTWIKKELEN?

Theo: "Vanuit het perspectief van infrastructuur is er de afgelopen zeven jaar veel veranderd. Bijna alle voorgenomen uitbreidingen zijn niet uitgevoerd. Zo groeide het belang van alternatieve oplossingen (smart mobility). Een belangrijk keerpunt was rond 2019. We gingen meer samenwerken met de vijf regio's in Noord-Brabant en Noord-Limburg. Sinds 2019 zijn er 57 mobiliteitsprojecten gestart."

Paul: "Er is een grote transitie gaande in hoe we kijken naar mobiliteit. In het verleden concentreerden we ons op doorstroming op snelwegen. We zagen files als het probleem. Nu raken steden overvol. Het duurt lang voordat iedereen zich daarvan bewust is. Wij voorzagen deze ontwikkeling jaren geleden al."

Theo: "De overgang naar een nieuwe aanpak en visie kost tijd. We zijn afhankelijk van de politieke realiteit. In het nieuwe programma van SmartwayZ.NL ligt de nadruk op brede welvaart. Wij willen dat onze inspanningen voor iedereen voordelen opleveren. Het oplossen van vervoersproblemen vraagt een integrale benadering. De problemen worden steeds duidelijker, een transitie is nodig."

Paul: "Procesinnovatie kost ook veel tijd. Het duurt lang voordat het in de haarvaten zit van organisaties. Dan is vier jaar best kort."

"Formuleer concreet wat je over vier jaar wilt bereiken. Het is belangrijk om vanuit dat doel terug te redeneren."

Theo Stevens

TERUGBLIK OP ENKELE RESULTATEN:

-3,5%
minder vrachtverkeer
op de route van de
Haven Rotterdam via
Breda naar Venlo

Forse verbetering
van bandenspanning
bij vrachtwagens

-70%
minder zwaar
bouwverkeer
in steden dankzij bouw hubs
in stadslogistiek

Reis- en routeadvies
op basis van maatschappelijk
gewenste routes
dankzij Slim Sturen

30%
van alle slimme
verkeerslichten
staat in Zuid-Nederland

**Prioriteit aan fietsers,
nood- en hulpdiensten
en vrachtverkeer**
dankzij slimme
verkeerslichten

“We hopen de juiste mensen voor SmartwayZ.NL te behouden en aan te trekken.”

Paul Bevers

OP WELKE PROJECTEN OF MIJLPALEN ZIJN JULLIE TROTS EN WAAROM?

Theo: “We zijn trots op de innovaties binnen het vrachtverkeer. Samen met diverse partijen en chauffeurs ontwikkelden we zo’n 20 verschillende diensten met aanzienlijke besparingen. Bijvoorbeeld 3,5% minder vrachtverkeer op de route van de Haven Rotterdam via Breda naar Venlo.

We keken ook naar incidenten met vrachtverkeer. Wat bleek? Ongeveer de helft van de incidenten is te wijten aan een verkeerde bandenspanning. Met een pilot op de N279 combineerden we slimme oplossingen met het monitoren van de bandenspanning. Zo’n 40% van de vrachtwagens reed met een te lage bandenspanning. Na een correctie leverde dat forse verbeteringen op.

Daarnaast introduceerden we het succesvolle concept van bouw hubs in stadslogistiek. Dit betekent 70% minder zwaar bouwverkeer dat door een stad rijdt. Het concept begon in Eindhoven en breiden we nu uit naar andere steden.”

ALLE RESULTATEN VAN TEAM SMART LOGISTICS STAAN IN HET RESULTATENBOEK. SCAN DE CODE.

TEAM I&O BUNDELDE DE VOORTGANG EN RESULTATEN VAN DIVERSE PROJECTEN IN EEN VOORBEELDENBOEK. SCAN DE CODE.

Paul: “Een ander aspect waarop we trots zijn, is onze succesvolle publiek-private samenwerking. Bijvoorbeeld bij projecten als Slim Sturen. Service Providers geven reis- en routeadvies op basis van maatschappelijk gewenste routes. Bijvoorbeeld de route naar het Roermond Outlet Center.

Tijdens corona bedachten we oplossingen voor recreatie. Met een Service Provider waarschuwden we mensen als het te druk werd in de bossen. Dit systeem werd zeer gewaardeerd door boswachters en recreanten!

Daarnaast geven we met slimme verkeerslichten prioriteit aan fietsers, nood- en hulpdiensten of vrachtverkeer. Dat verkort de reistijd voor fietsers in de stad. Of zorgt voor doorstroming van vrachtverkeer op bepaalde routes. Dat scheelt enorm in brandstofverbruik en dus in uitstoot van schadelijke gassen. Zo’n 30% van alle slimme verkeerslichten staat in Zuid-Nederland!”

WELKE BELANGRIJKE LESSEN LEERDEN JULLIE VAN SMARTWAYZ.NL?

Theo: “Dat het enorm helpt om concreet te formuleren wat je over vier jaar wilt bereiken. Het is essentieel om vanuit dat doel terug te redeneren.”

Paul: “We leerden de markt en de doelgroep bij onze projecten te betrekken. We willen nog meer samenwerken met mensen in overheidsorganisaties, zodat zij in de toekomst ons werk voortzetten.”

WAT IS JULLIE WENS VOOR DE TOEKOMST VAN SMARTWAYZ.NL?

“Onze grootste wens is stabiliteit en bestendigheid voor SmartwayZ.NL. We hopen nog lang een consistente koers te varen. En de juiste menskracht te behouden en aan te trekken, vanuit allerlei organisaties en met verschillende achtergronden. Zo blijft het enthousiasme voor het nieuwe programma bestaan!”

Testdagen Connected Transport

Demodag Buurauto-NOOM, de zelfrijdende elektrische deelauto

Innovatie & Ontwikkeling in de praktijk

“Wij waren
één programma-
management. Een vraag
aan mij was een vraag aan
ons allebei. We gebruikten
pragmatisch elkaars
netwerk en kennis.”

Gertjan Koolen

Het SmartwayZ.NL- gevoel van Gertjan en Pieter

Gertjan Koolen en Pieter van Ginneken vormden van 2017 tot 2021 het programmamanagement. Zij waren de gezichten van SmartwayZ.NL. Als een stabiel managersduo leidden ze het programma. Hoe deden ze dat? Wat was belangrijk voor hen?

2019

“Al die bestuurders van verschillende organisaties en overheidslagen bij elkaar, dat is deels het geheim van dit programma. We wilden traditionele barrières doorbreken.”

Gertjan Koolen

VERBINDING IS BELANGRIJK

Pieter: “Hoe je samenwerkt is misschien nog wel belangrijker dan het resultaat. Ik hechtte veel waarde aan het verbinden van mensen en inhoud, voor betere resultaten.”

Gertjan vult aan: “Het programma had vanaf de start drie doelen. Eén van die doelen was goede procesvoering. Daar was discussie over. Dat is toch logisch? Dat doe je toch altijd? Maar het ging over samenwerken en verbinden. Hoe bereik je resultaten? Wat leer je ervan voor toekomstige programma’s? Dat is de essentie.”

Pieter: “SmartwayZ.NL is een netwerkprogramma van veel mensen en organisaties.”

Gertjan: “Die publiek-private programmaraad is vrij uniek in Nederland. Je zet al die bestuurders van verschillende organisaties en overheidslagen bij elkaar. Dat is deels het geheim van dit programma. We wilden traditionele barrières doorbreken. Dat levert wat nieuws op.”

RUIMTE VOOR INITIATIEF

De voormalige programmamanagers gaven ruimte aan initiatieven in het programma. Een ideeënfabriek met vrijheid voor medewerkers om dingen anders te doen. Ook dat was voor hen belangrijk.

Pieter: “Niet alles dichttimmeren. Hoe meer je vastlegt in een convenant, hoe minder basis je hebt om in vertrouwen samen te werken.”

Gertjan: “Ik wilde ruimte geven aan mensen die meewerkten in het programma. We konden het deze keer anders doen. Uiteraard bewaakten wij wel de koers. We vroegen onszelf steeds: draagt dit initiatief bij aan de doelen en resultaten van het programma?”

EEN GOED TEAM

Pieter vertelt: “In het begin zocht men een boegbeeld voor SmartwayZ.NL. Wij staan een andere stijl voor en hebben dat uit kunnen leggen. Als dat niet was gelukt, hadden ze verder moeten zoeken.”

Gertjan vertelt verder over hun samenwerking als team: “Wij waren één programmamanagement. Een vraag aan mij was een vraag aan ons allebei. We gebruikten pragmatisch elkaars netwerk en kennis. Met een andere achterban, het Rijk en de regio, konden we op inhoud, proces en cultuur slim bruggen bouwen.”

ZOUDEN ZE HET NU ANDERS AANPAKKEN?

Hun antwoord is duidelijk.

Pieter: “Nee. Uiteraard kan iets altijd anders lopen. Je kunt bijvoorbeeld meer investeren in slimme mobiliteit en gedragsverandering. Maar ik ben hartstikke trots op wat we allemaal hebben bereikt.”

Gertjan: “Dan ga ik toch iets bedenken. Op een gegeven moment werd de stikstofproblematiek actueel. We stonden klaar om daar op een innovatieve manier een rol van betekenis in te spelen in het samenspel van Rijk en regio. Dat bleek iets te vroeg te zijn.”

TROTS EN GEDENKWAARDIGE HERINNERINGEN

Gertjan en Pieter noemen drie belangrijke aspecten waar ze trots op zijn:

1. Sterk netwerk van samenwerking

“We hebben goede herinneringen aan de werkdagen op de Automotive Campus in Helmond. Tien verschillende teams, mensen met verschillende achtergronden, werkten daar intensief samen. Inspirerende dagen, het bruiste daar volop! Dat gaf ons veel energie.”

2. Beleid en uitvoering

“In het strategisch investeringsprogramma brachten we beleid en uitvoering op een unieke manier samen. Fascinerend! Die verschillende werelden in één programma.”

3. Vakmanschap

“Ook waarderen we het vakmanschap van mensen zoals verkeersmanagers. Zij leiden dagelijks het verkeer goed door de steden. Van ons mogen die ambachtsmensen op een voetstuk.”

VEERKRACHT, CREATIVITEIT EN CORONA

Pieter zegt tot slot: “Bijna de helft van onze tijd bij SmartwayZ.NL was coronatijd. Van de ene op de andere dag gingen we thuiswerken en digitaal samenwerken. Een enorme verandering. Opmerkelijk genoeg ging dat vrij soepel. Het toonde de flexibiliteit van mensen. Iedereen deed mee en het werk ging gewoon door.”

Gertjan voegt hieraan toe: “SmartwayZ.NL draaide om ontmoeten en kennis uitwisselen. Het was een uitdaging om dat doel ook digitaal te bereiken. Vanaf het begin vonden we creatieve manieren om mensen digitaal samen te brengen en energie te houden. Ook daar zijn we trots op.”

ANNO 2023

Gertjan is van huis uit stedenbouwkundige en vanaf het begin betrokken bij SmartwayZ.NL. Na 20 jaar bij de provincie stapte hij over naar Rebel Group. Als senior consultant werkt hij nu aan bestuurlijke vraagstukken.

Pieter is tegenwoordig interimmanager cluster Kust Hoogwaterveiligheid bij Rijkswaterstaat. Hij raakte in 2016 betrokken bij SmartwayZ.NL.

“Niet alles dichttimmeren. Hoe meer je vastlegt in een convenant, hoe minder basis je hebt om in vertrouwen samen te werken.”

Pieter van Ginneken

Een netwerk met ongekennde realisatiekracht

“Al werk ik er al even niet meer, de MT’s Smart op vrijdag mis ik wel, hoor! Ik heb het erg naar mijn zin bij de gemeente Eindhoven, maar die club ...

Superconstructief, gedreven en ook gewoon gezellig.”

Aan het woord is Jan-Willem van der Pas. Zo’n vier jaar lang werkte hij onder andere als clustermanager MaaS voor het SmartwayZ.NL-programma. Tegenwoordig werkt hij als programmamanager stationsgebied en MIRT bij de gemeente Eindhoven.

“SmartwayZ.NL is succesvol door de manier waarop je van elkaar leert in het netwerk. De structuur werkt.”

Het SmartwayZ.NL-avontuur begon voor Jan-Willem in 2018. “Ik werd gevraagd om namens de 21 MRE-gemeenten de rol van clustermanager MaaS (Mobility as a Service) in te vullen in het SmartwayZ.NL-programma. Een hartstikke leerzame tijd waarin we onder meer werkten aan projecten gericht op gedragsverandering. Later kwam er een omvorming naar een meer gebiedsgerichte aanpak, samen met de B5-steden, het Rijk en de provincie. Ik werd daarin de ‘linking pin’ met BrabantStad. Die rol vervulde ik tot begin 2023. Bijzonder aan deze samenwerking is het publiek-private samenwerkings-netwerk met drie lagen overheid. In het SmartwayZ.NL-netwerk komen slimme denkers uit verschillende hoeken samen. Uniek, als je het mij vraagt.”

VEREENDE KRACHTEN

In het MT Smart kwamen de clustermanagers en programmamanagers elke vrijdag fysiek samen. “Kennis en creativiteit kwamen dan bij elkaar – vanuit de gemeenten, provincies, het ministerie en andere partners, vaak nog aangevuld met collega’s uit andere teams. Voor mijn gevoel leerden we van elkaar en probeerden we met vereende krachten slimme mobiliteit een stap verder te brengen: meer realisatie, meer effect. Het succesvolle en leuke programma SmartwayZ.NL bracht zo concrete resultaten.”

OP ZOEK NAAR DE JUISTE SCHAAL

“We leerden meer gebiedsgericht te werken en gedeelde diensten op te zetten, waarbij de kennis voor iedereen beschikbaar was.” En, heel belangrijk, volgens Jan-Willem: “We leerden om te blijven innoveren, we pasten het programma aan en zochten verbindingen met nieuwe partners vanuit overheden, bedrijfsleven en kennisinstituten. Ik kijk terug op SmartwayZ.NL als een goedlopend programma. Waarbij we de slimste oplossingen voor mobiliteit bedachten, we als regio vooropliepen.” Hij is ook kritisch, want het programma miste ook iets, destijds. “Stukjes standaardisering en het borgen van resultaten van projecten in de lijn bij moederorganisaties. Daarom moesten we op zoek

naar de juiste schaal. We zetten ons om die reden hard in voor de totstandkoming van de landelijke Krachtenbundeling Smart Mobility. Eind 2021 vertaalden we dat, samen met de BrabantStad-partners, door naar het gezamenlijke programma Krachtenbundeling Smart Mobility voor Zuid-Nederland.”

100% DANKZIJ SMARTWAYZ.NL

“Het succes van de SmartwayZ.NL-methode is ook meteen een beetje de valkuil”, denkt Jan-Willem hardop. “Brainport Bereikbaar is voor 50% gerealiseerd dankzij SmartwayZ.NL-gelden. In mijn ogen was Brainport Bereikbaar er niet geweest zonder SmartwayZ.NL. De realisatiekracht van dit netwerk is ongekennd. Het kijken naar en leren van anderen, de combi publiek-privaat, mét Rijk, provincies en gemeenten. Daarin is SmartwayZ.NL de enige in Zuid-Nederland. De enige die op die manier werkt én de enige op die schaal. De gebiedsgerichte aanpak van Brainport Bereikbaar is heel succesvol, er gebeurt echt iets op het gebied van smart mobility. Projecten komen van de grond. We maken zo impact. De keerzijde? Het wordt niet meer geassocieerd met SmartwayZ.NL. Heel goed natuurlijk, maar wel een beetje jammer, toch?”

GOEDLOPEND VEHIKEL

“SmartwayZ.NL is succesvol door de manier waarop je van elkaar leert in het netwerk. De structuur werkt. Het is een goedlopend vehikel met daadkracht. Realisatievermogen. Mijn hoop voor de toekomst is dat SmartwayZ.NL na een korte heroriëntatie haar draai weer vindt. Ik geloof daarin. Het netwerk is er, de bevlogenheid ook. Met een nieuwe inhoudelijke focus is het goed doorontwikkelen in structuur en governance. Iedereen die daarbij betrokken is wens ik net zo veel plezier als ik destijds had in het MT Smart. Wat een heerlijke energie!”

“We leerden om te blijven innoveren, we pasten het programma aan en zochten verbindingen met nieuwe partners.”

3 dilemma's

van slim verkeersmanagement

Yvonne van Velthoven-Aarts en Rutger Smeets hebben beiden een passie voor verkeersmanagement. Vanaf het begin zijn ze echte ambassadeurs van SmartwayZ.NL. Ze werken nog steeds goed samen, de lijntjes zijn kort.

In dit interview leggen we hen drie dilemma's voor over samenwerking en verkeersmanagement.

Yvonne van Velthoven-Aarts was vanaf de start van SmartwayZ.NL teamleider van team Verkeersmanagement Team Z.NL en ook daarvoor al betrokken bij dit thema. Tegenwoordig is ze senior adviseur Verkeersmanagement en Innovatie bij de gemeente Eindhoven. Ze zit nu als deelnemer aan tafel bij SmartwayZ.NL.

Rutger Smeets is ook sinds de start van SmartwayZ.NL betrokken, als projectleider in het team Verkeersmanagement Team Z.NL. In 2022 nam hij het stokje over van Yvonne als teamleider.

Foto: Yvonne van Velthoven-Aarts (links) en Rutger Smeets (rechts)

Dilemma 1

Innoveren en pionieren kan prima binnen bestaande kaders en regels.

OF:

Voor sneller innoveren is lef nodig, je moet regels durven loslaten of ter discussie stellen.

Yvonne en Rutger zijn hierover duidelijk. Innovatie, lef en ontwikkeling zijn kenmerkend voor SmartwayZ.NL.

Yvonne: "SmartwayZ.NL biedt vrijheid om buiten de regels en procedures van een lijnorganisatie te experimenteren en testen. Hier verken je nieuwe ideeën zonder de reguliere werkprocessen te verstoren."

Rutger: "Zijn innovaties binnen SmartwayZ.NL genoeg doorontwikkeld en getest? Dan brengen we ze onder bij de organisaties."

Yvonne weet uit ervaring dat het soms complex is om innovatieve ideeën naar de praktijk te vertalen. Ze noemt een voorbeeld: "Nu informeren we weggebruikers met gele borden vol omleidingsroutes. Bijvoorbeeld bij wegwerkzaamheden of evenementen. Ons team ontdekte dat je die informatie ook eenvoudig kunt delen via digitale routenavigatiediensten. Zo geef je weggebruikers realtime updates en informatie. Doelgroepgericht, gepersonaliseerd en flexibel. Misschien kunnen we in de toekomst wel uit de voeten met veel minder gele omleidingsborden. Hoewel deze innovatie klaar en getest is binnen SmartwayZ.NL, kost implementatie veel tijd en aandacht. Samen met het team van Rutger onderzoeken we nu hoe dat snel en handig kan. Een belangrijk thema voor de komende jaren."

Dilemma 2

Alleen ga je snel, samen kom je verder.

OF:

Alleen aan iets werken is efficiënter.

Rutger benadrukt het belang van samenwerken bij SmartwayZ.NL. Soms kost dat energie en tijd, maar het resultaat zijn slimmere oplossingen en efficiënter gebruik van middelen. Hij geeft een voorbeeld: "Op een gegeven moment gingen we samenwerken met de Verkeerscentrale Zuid-Nederland van Rijkswaterstaat. Nu werken we met mensen en middelen van Rijkswaterstaat voor het aansturen van Dynamische Route-InformatiePanelen boven de snelweg, met reisinformatie over stedelijke routes. Dat is leuk, spannend en nieuw."

Yvonne vult aan: "Bij verkeersincidenten in Eindhoven zetten we weginspecteurs in van Rijkswaterstaat. De gemeente Eindhoven heeft zelf geen weginspecteurs. Dit soort samenwerkingen zijn voor ons een meerwaarde om snel en adequaat te kunnen handelen bij incidenten."

“SmartwayZ.NL biedt vrijheid om buiten de regels en procedures van een lijnorganisatie te experimenteren en testen.”

Yvonne van Velthoven-Aarts

Dilemma 3

Je reist alleen nog naar je werk met openbaar vervoer en deelvervoer.

OF:

Je reist alleen nog naar je werk buiten de spits.

Yvonne paste haar reisgewoonten aan sinds ze bij de gemeente Eindhoven werkt. Ze reist nu met de trein van en naar haar werk.

Yvonne: “Toen ik nog voor SmartwayZ.NL werkte, moest ik vaak op het provinciehuis zijn of bij de Automotive Campus in Helmond. Dat zijn echt locaties die je vanuit mijn woonplaats makkelijker bereikt met de auto. Dus ik heb mijn leven gebeterd!”

Rutger geeft de voorkeur aan de fiets en vermijdt de drukke spits. Dat draagt bij aan zijn eigen welzijn en ontlast het verkeer.

Rutger: “Ik reis naar kantoor op mijn speed pedelec, en soms met het openbaar vervoer. Maar altijd buiten de spits. Je kunt hybride thuiswerken en wat later op pad gaan.”

TOT SLOT KIJKEN WE NOG EVEN MET HEN TERUG

Yvonne: “Waar ik echt trots op ben, is dat ons team het enthousiasme van de verschillende organisaties levend houdt. We geloven nog steeds in de regionale aanpak van verkeersmanagement, dat gaat heel goed.”

Rutger: “Absoluut, Yvonne. In die samenwerking wisten we iedereen te boeien. De opkomst is goed en we hebben samen veel bereikt. Iedereen is geïnteresseerd en ziet de meerwaarde. We hebben ook veel regulier werk op de rit gezet. Kijk naar de succesvolle samenwerking met de Verkeerscentrale. We staken veel energie in initiatieven en maken nu slimmer gebruik van middelen. De samenwerking is binnen SmartwayZ.NL volwassen geworden!”

SmartwayZ.NL zet innovatie centraal

Maurice en Carlo zijn bestuurders in de programmaraad van SmartwayZ.NL. Zij delen in dit interview hun heldere visie op mobiliteit en kijken terug op de resultaten. Maurice Geraets, directeur NXP Nederland, adviseert met de nuchtere kijk vanuit het bedrijfsleven. Zijn focus ligt op het benutten van het innovatieve vermogen van het bedrijfsleven. Carlo van de Weijer is algemeen directeur van het Eindhoven AI Systems Institute aan de Technische Universiteit Eindhoven en is daarnaast verantwoordelijk voor het mobiliteitsonderzoek aan de TU/e. Zijn academische benadering en kritische blik voegt hij toe aan de discussie over mobiliteit.

Foto: Maurice Geraets (links) en Carlo van de Weijer (rechts)

2020

Maurice: "SmartwayZ.NL ontstond toen de plannen niet doorgingen voor de Ruit om Eindhoven. Het was nodig om bereikbaarheid, mobiliteit en verkeersveiligheid in Zuid-Nederland te verbeteren. SmartwayZ.NL ontwikkelde een programma om slimme oplossingen te verzinnen. Een sterke samenwerking was geboren, tussen de provincies Limburg en Noord-Brabant, Brainport, gemeenten, Rijkswaterstaat, ministeries, universiteiten, de Brabantse automotive sector, NXP en TKI Dinalog. Het motto? Samen vinden we oplossingen voor uitdagingen die op ons pad komen."

Carlo: "SmartwayZ.NL is een zwaar politiek-bestuurlijk en complex infrastructuurprogramma. Met verbazing en waardering zat ik bij de vergaderingen. En met respect voor voorzitters die zo'n proces met zoveel verschillende partijen in goede banen leiden. Enerverend en leerzaam om mee te maken."

"Onze rol is kritisch kijken of de maatregelen van nu innovatief genoeg zijn voor het effectief aanpakken van de mobiliteitsproblematiek."

Carlo van de Weijer

INNOVATIEVE OPLOSSINGEN EN CONCEPTEN VOOR SLIMME, VEILIGE EN DUURZAME MOBILITEIT

Carlo: "Ik ben geen fan van de automatische roep om meer, meer, meer asfalt. In plaats van infrastructuur steeds uitbreiden, kun je ook slimme oplossingen bedenken. Leg de nadruk op kwaliteit boven kwantiteit, maar waak voor wensdenken. Bij de TU/e volgen we bijvoorbeeld met veel interesse de ontwikkelingen van mobiliteitshubs. Zijn mensen werkelijk bereid over te stappen op het gebruik van hubs? Dat is de vraag. Onze rol is kritisch kijken of de maatregelen van nu innovatief genoeg zijn voor het effectief aanpakken van de mobiliteitsproblematiek."

ENKELE RESULTATEN OP HET GEBIED VAN INNOVATIEF VERKEERSMANAGEMENT

Maurice: "Een voorbeeld van innovatie is de Schwung-app. Fietzers melden zich digitaal aan bij verkeerslichten. Ze krijgen groen licht voordat ze zelfs maar bij het licht zijn. Een innovatieve toepassing met heel veel voordelen voor fietsers en voor verkeer in het algemeen. Een ander voorbeeld is het Intelligence Speed Assistance (ISA)-systeem. Autobestuurders passen automatisch hun snelheid aan de juiste limieten aan. Nieuwe auto's in de EU hebben vanaf volgend jaar verplicht deze technologie. Ook dit voorbeeld laat zien hoe de regio vooroploopt in innovatie. Dit is ook goed voor het bedrijfsleven, om er een wereldwijd exportproduct van te maken."

AANDACHT VOOR FIETSMOBILITEIT

Carlo: “Ik heb mezelf opgeworpen als beschermheer van de fiets, omdat dit onderwerp ondersneeuwd is in de plannen. Mensen verleiden om over te stappen van de auto naar de fiets is misschien niet sexy en hightech, maar heeft wel veel effect, veel meer dan bijvoorbeeld stimulering van gebruik van het ov. Op dit vlak hebben we veel bereikt ten opzichte van de initiële plannen.”

Maurice beaamt dat en vult aan: “Ook de snelfietspaden tussen knooppunten in de regio zijn een investering van SmartwayZ.NL.”

ZIJN JULLIE VERWACHTINGEN VAN HET PROGRAMMA UITGEKOMEN?

Maurice: “De mooiste verwachting die uitkwam is dat we niet puur naar asfalt kijken. De focus ligt ook op gedragsbeïnvloeding. Ik ben trots op de innovatieve voorbeelden. Maar van mij mogen ontwikkelingen allemaal wel wat sneller!”

Carlo: “Deels komt die vertraging door pech, zoals stikstofproblematiek. Een externe factor waar je binnen SmartwayZ.NL weinig aan doet. Maar het is verrassend om breder te kijken dan alleen naar uitbreiding van infrastructuur.”

“De mooiste verwachting die uitkwam is dat we niet puur naar asfalt kijken.”

Maurice Geraets

7 JAAR VOORUITKIJKEN, WAT HEEFT SMARTWAYZ.NL DAN BEREIKT?

Ook over de toekomst van SmartwayZ.NL zijn Maurice en Carlo duidelijk.

Maurice: “Verkeersveiligheid moet topprioriteit zijn. Dit moeten we de komende jaren beter integreren in het programma. Het staat nu nog niet altijd op de agenda. Je moet niet per definitie de auto van de weg krijgen. Dat zie je vaak in mobiliteitsdenken. Voor een gevoel van geluk en vrijheid, hebben mensen de auto nodig.”

Carlo wil graag dat er ook aandacht is voor natuur, groen en leefomgeving. Naast efficiënte en veilige mobiliteit.

Carlo: “We moeten het in Zuid-Nederland ondanks alle verwachte groei bovenal schoon en mooi houden. Laten we ervoor waken dat we niet zo lelijk worden als de Randstad!”

7 jaar in 7 herinneringen

Michelle van de Laarschot en Raymundo Pereira waren echte pioniers bij SmartwayZ.NL. In dit interview delen ze zeven herinneringen en waardevolle lessen die ze meenamen naar hun huidige functies.

DE SMARTWAYZ.NL-REIS

“Ik ben Michelle van de Laarschot, sinds 2015 ben ik verbonden aan de provincie Noord-Brabant. Mijn avontuur bij SmartwayZ.NL begon als communicatieadviseur, daarna kreeg ik de rol van event coördinator en vervolgens werd ik omgevingsadviseur binnen het Team Omgevingsmanagement. In 2020 ben ik tijdelijk projectleider Werkgeversaanpak geweest. Wat zo uniek was aan SmartwayZ.NL was de diversiteit van onze taken. We waren als een vliegende keep inzetbaar op verschillende functies, wat voor een dynamische en afwisselende werkomgeving zorgde.”

“Ik ben Raymundo Pereira. Voordat ik bij SmartwayZ.NL kwam, was ik al werkzaam bij de provincie, waarvan de laatste drie jaar bij Team ov. Ik was toe aan iets nieuws. Voor mij was SmartwayZ.NL een frisse wind. Binnen SmartwayZ.NL vervulde ik verschillende rollen, van adviseur PPS en projectmanager tot landsdelig coördinator voor de landelijke Krachtenbundeling Smart Mobility. Mijn focus lag op samenwerking met het bedrijfsleven en tussen overheden onderling, regionaal en landelijk. Het was een geweldige tijd vol vernieuwing en uitdaging.”

Foto: Michelle van de Laarschot (links) en Raymundo Pereira (rechts)

2020

SmartwayZ.NL heeft voor Michelle en Raymundo verschillende onvergetelijke momenten en mijlpalen gebracht. Ze blikken er samen op terug in zeven herinneringen.

1 BESTUURLIJK OVERLEG ITS EUROPEAN CONGRESS 2019
Michelle: “Een onvergetelijk hoogtepunt was het ITS EU Congress in 2019 in Eindhoven en Helmond, waar tijdens de publieksdag 2.000 enthousiaste deelnemers smart mobility ontdekten. Ik maakte deel uit van de organisatie van deze dag, en wat waren we trots toen het allemaal was gelukt! Om inspiratie op te doen waren we eerst met een aantal mensen naar het ITS World Congress in Kopenhagen gegaan. Hier mochten wij in de Nederlandse smart mobility-stand SmartwayZ.NL vertegenwoordigen. Dat was een unieke ervaring.”

Raymundo: “Ik was aanwezig bij een cruciaal moment tijdens het Bestuurlijk Overleg ITS Congress 2019. Op initiatief van de voorzitter van de programmaraad, Christophe van der Maat, bundelden publieke en private partijen de krachten voor de ontwikkeling en opschaling van smart mobility in Zuid-Nederland. Het resultaat? Smart mobility staat beter op de kaart door een (toen) unieke meerjarige publiek-private samenwerking op de schaal van Zuid-Nederland, met een gebiedsgerichte aanpak, shared services en innovatie en ontwikkeling.”

“Een onvergetelijk hoogtepunt was het ITS Congress in 2019 in Eindhoven, waar 2.000 enthousiaste deelnemers smart mobility ontdekten.”

Michelle van de Laarschot

2 DE TOMAATJES
Michelle: “Bij SmartwayZ.NL waren niet alleen werk en projecten belangrijk; het draaide ook om plezier en gezellig samenzijn. Het informele ‘clubje’ binnen het Team Omgevingsmanagement, liefkozend ‘de TOMaatjes’ genoemd, vormde een hecht team dat lief en leed met elkaar deelde. Daar heb ik veel fijne herinneringen aan.”

3 PROJECT A2: EEN PIONIERSGEEST IN ACTIE
Raymundo: “Mobility Market A2 Weert-Eindhoven was een snelle, innovatieve aanbesteding in samenwerking met Rijkswaterstaat, het ministerie en de provincie Limburg. In dit project wilden wij automobilisten verleiden om in de spits dit wegtraject te mijden door anders, op een ander moment of niet te reizen. We hebben binnen dit project samen met de markt belangrijke lessen geleerd die we in opvolgende processen en projecten konden toepassen.”

4 WERKGEVERSAANPAK MET KRUISPUNT BRABANT
Michelle: “De lancering van Kruispunt Brabant was een mijlpaal, omdat we in coronatijd afspraken met werkgevers maakten om duurzame en slimme mobiliteit te stimuleren. We zijn samen met VNO-NCW Brabant Zeeland, Brainport en het Brabant Mobiliteitsnetwerk (BMN) in gesprek gegaan met diverse bedrijven tijdens online sessies, om commitment te krijgen om het fileprobleem aan te pakken. Daarnaast hebben we de Mobiliteitsindex voor werkgevers geïntroduceerd.”

5 LADIES FRIDAY OP DE AUTOMOTIVE CAMPUS
Michelle: “De woensdagen en vrijdagen op de Automotive Campus in Helmond waren niet alleen productief, maar ook gezellig en ontspannen. Op vrijdagmiddag werkten alle vrouwen van SmartwayZ.NL samen en daarom noemden we deze dagen gekscherend ‘Ladies Friday.’”

“Mobility Market A2 Weert-Eindhoven was een snelle, innovatieve aanbesteding in samenwerking met Rijkswaterstaat, het ministerie en de provincie Limburg.”

Raymundo Pereira

6 SAMENWERKING MET ARIANE
Raymundo: “Mijn samenwerking met mijn collega Ariane Moussault vond ik heel inspirerend. Zij kwam voor het eerst in een overheidsorganisatie werken en had een frisse blik van buitenaf. Ze leerde mij out of the box denken, lef tonen en problemen omzetten in kansen.”

7 VERBONDENHEID IN TIJDEN VAN CRISIS
Michelle: “Tijdens de coronacrisis organiseerden we SmartwayZ.NL Live. Een week vol digitale kennissessies, een talkshow, interviews en persoonlijke verhalen. Het was niet alleen professioneel een succes, maar je merkte vooral ook de warmte en solidariteit binnen het programma SmartwayZ.NL zelf, dat toentertijd ruim 200 medewerkers telde.”

Raymundo: “Ik vertrok bij SmartwayZ.NL na een burn-out tijdens de coronacrisis. De fysieke afstand en het gebrek aan persoonlijke interactie maakten het complexe en dynamische werk als coördinator Mobiliteitstransitie Brainport voor mij te onoverzichtelijk. Bovendien kreeg ik er thuis een tweeling bij, wat voor extra druk zorgde. Na een korte terugkeer als strategisch adviseur a.i. bij SmartwayZ.NL werk ik nu in eenzelfde rol voor provinciale afdelingen die zich bezighouden met realisatie in de fysieke leefomgeving. Maar SmartwayZ.NL blijf ik altijd een warm hart toedragen.”

GELEERDE LESSEN

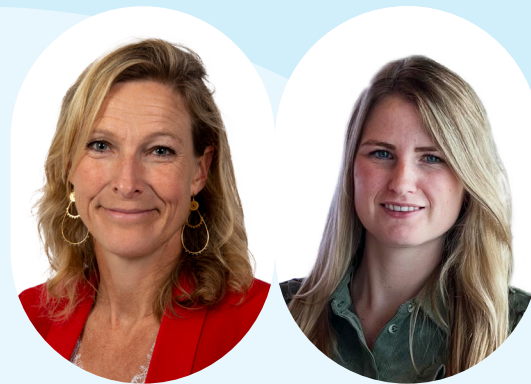
Michelle: “SmartwayZ.NL heeft me gevormd. Een van de belangrijkste lessen was om binnen deze rationele en dynamische wereld meer mijn gevoel te volgen. Gertjan Koolen, een fantastische programmamanager, moedigde me aan om te vertrouwen op mijn intuïtie. Dit gaf mij de ruimte om mijn positie te vinden binnen dit programma. Die les pas ik nog dagelijks toe in mijn huidige functie als regionaal accountmanager voor Zuidoost-Brabant.”

Raymundo: “Mijn tijd bij SmartwayZ.NL was een persoonlijke ontdekkingstocht. Onder begeleiding van Gertjan en Pieter van Ginneken ontdekte ik de kracht van experimenteren en samen leren. We kregen de ruimte om zaken in een veilige en vertrouwde setting uit te proberen. Op inhoud, proces en organisatie. Zo leerde ik op mensen afstappen, gesprekken aan te gaan en verbindingen te leggen. Ik heb op die manier veel fantastische mensen leren kennen in die periode. In één zin: SmartwayZ.NL heeft me geholpen mezelf beter te leren kennen en die kennis neem ik overal mee naartoe.”

Een toekomst gedreven door gebiedsgerichte mobiliteit

In een wereld waar mobiliteitsuitdagingen steeds complexer worden en steden blijven groeien, is de roep om een nieuwe aanpak luid en duidelijk. De veranderingsnoodzaak, de 'sense of urgency', is voelbaar. De standaard one-size-fits-all-benadering volstaat niet meer. Het is tijd voor een gebiedsgerichte aanpak.

Deze aanpak richt zich op het begrijpen van de unieke kenmerken en behoeften van elk gebied. Het draait om samenwerking, waarbij verschillende belanghebbenden hun krachten bundelen om op maat gemaakte, innovatieve mobiliteitsoplossingen te realiseren. Het gaat niet alleen om mobiliteitsmaatregelen, het betreft ook veranderingen op het gebied van ruimtelijke ordening, energie en klimaat. Het doel is om een duurzame toekomst te creëren waar mobiliteit naadloos is geïntegreerd in het leven van mensen en aangepast is aan de specifieke context van elk gebied.

ALS WE DOEN WAT WE DEDEN, KRIJGEN WE WAT WE KREGEN

De gebiedsgerichte aanpak vereist een vernieuwd ontwerpproces, waarbij de openbare ruimte zo wordt ingericht dat mensen het gewenste gedrag gaan vertonen. Denk aan meer wandelen, fietsen, gebruik van openbaar vervoer en thuiswerken. Het begint niet bij de auto en parkeernorm. Integendeel, het ontwerp van de openbare ruimte moet mensen aansporen tot gewenst gedrag.

Kortom, ons doel is om echte verandering en impact te realiseren door samen te werken aan oplossingen voor morgen. Geen geïsoleerde maatregelen meer, maar een gecoördineerde aanpak met een mix van impactmakende maatregelen die aansluit bij de behoeften van elk gebied. Samen kunnen we een toekomst vormgeven waar mobiliteit een integraal onderdeel is van de levenskwaliteit in onze gemeenschappen.

We omarmen de veranderingsnoodzaak en zijn vastberaden om een verschil te maken door gebiedsgerichte mobiliteitsoplossingen te realiseren.

Samenwerken is de sleutel tot versnelling en succes.

Astrid van 't Hof,
gebiedsmanager en procesmanager
bij SmartwayZ.NL

Iris Ruysch,
procesmanager Gebiedsgerichte
Realisatie bij SmartwayZ.NL

Foto: Astrid van 't Hof (links) en Iris Ruysch (rechts)

Programmaondersteuning: de motor achter een slimmere en duurzamere toekomst op de weg

"In 2022 kwam ik uit Broadcast Industrie bij de provincie terecht. Een heel andere omgeving. Ik kreeg de kans om me aan te sluiten bij SmartwayZ.NL, een programma gericht op het bereikbaar houden van Zuid-Nederland. Met infra-oplossingen, maar ook smart mobility. Wat ik al snel merkte is dat die bereikbaarheid ook intern een belangrijke rol speelde. En dan bedoel ik bij medewerkers onderling, zowel intern als extern. Bij vragen of andere zaken kon je altijd bij iemand terecht, er was en is nog steeds veel bereidwilligheid om elkaar te helpen. Die open, sociale cultuur is voor mij persoonlijk een grote pré om fijn te kunnen werken. Daar ben ik SmartwayZ.NL dankbaar voor!"

Stefan van Delft,
Teamleider bedrijfsvoering SmartwayZ.NL

"De afgelopen 3,5 jaar hebben wij ons best gedaan om medewerkers (in- en extern) te faciliteren zodat zij aan de slag kunnen met hun projecten en zich thuis voelen binnen het programma. We zijn een hecht team en weten elkaar te vinden. Ook tijdens periodes die de nodige uitdagingen met zich meebrachten, zoals de coronatijd en wisselingen in het programmamanagement. De diversiteit en snelheid in het programma maken het werk uitdagend en leuk voor ons. We zijn daarom ook benieuwd wat 2024 gaat brengen en hoe wij ons als programmaondersteuners daarin nog verder kunnen ontwikkelen. Ons motto: 'Niet op de voorgrond, maar wel essentieel'. Onze inspanningen vormen de motor achter een slimmere en duurzamere toekomst op de weg."

Marlies van Doorn, Annemieke van Goch
en **Remke Jacobs - Jonker,**
Programmaondersteuning SmartwayZ.NL

Foto van links naar rechts: Marlies van Doorn, Annemieke van Goch, Stefan van Delft en Remke Jacobs - Jonker

Ondernemershart voor de reiziger

“Onze wegen zijn 4 van de 24 uur per dag overbelast”, constateert Koen Steenbakkers nuchter. De oplossing zit volgens hem dan ook in spreiding. Niet het wegeaanbod uitbreiden, maar de vraag beïnvloeden dus. Al aan het prille begin van SmartwayZ.NL, in de zomer van 2016, weet hij: “Dit is dé manier.”

“Met heel veel marktpartijen, kennisinstellingen en overheden sámen aan een probleem werken. Terwijl alle partijen er beter van worden.”

Tot in 2022 was Koen werkzaam als projectmanager Smart Mobility bij Rijkswaterstaat en vanuit die rol verbonden aan SmartwayZ.NL. “Vanaf 2011 werkte ik als projectleider voor het Beter Benutten-programma van het ministerie van I&W. Daar keken we vooral naar de vraagkant: de reiziger. Hoe kan die passend bij de eigen agenda reizen, met een voertuig naar eigen keuze? Die aanpak sprak me aan. Met SmartwayZ.NL zag ik een manier om Beter Benutten te borgen.”

SAMEN GOED WERK DOEN

Toen Koen werd gevraagd om projectmanager te worden in het team Innovatie & Ontwikkeling bij SmartwayZ.NL, was zijn antwoord dan ook volmondig ‘ja’. “Ik belandde in een fantastisch team, met fijne mensen met een ondernemershart. Samen vervolgden we de aanpak waar ik in geloofde. Kom ik meteen bij het tweede punt waarom ik SmartwayZ.NL een warm hart toedraag: met heel veel marktpartijen, kennisinstellingen en overheden sámen aan een probleem werken. Terwijl alle partijen er beter van worden. Dat verruimde mijn blik, was een echte verrijking. Een heel goed gevoel om samen goed werk te kunnen doen voor de reiziger én voor de regio.”

Koen werkte ook met andere teams binnen SmartwayZ.NL. “In mijn rol als omgevingsmanager voor SmartwayZ.NL werkte ik ook met mensen die het echt beter willen doen voor de reiziger. Dat was voor mij een warm bad. Ik heb ook veel geleerd van de actieve samenwerking die partijen in dit programma etaleren. Zoek naar elkaars belangen, verdiep je in de andere partij.”

VOERTUIGDATA VOOR MEERDERE DOELEINDEN

Koen is SmartwayZ.NL dankbaar dat het programma hem de ruimte heeft geboden voor de uitvoering van de tweejarige pilot Smart Asset Management. “Dat was niet vanzelfsprekend, want asset management was niet direct onderdeel van de scope van het programma. De vraag vanuit de provincie Noord-Brabant was: ‘kunnen we informatie uit voertuigen die dagelijks over onze wegen rijden, gebruiken om wegbeheerprocessen te optimaliseren?’. Dat zag ik als een mooie kans, die leidde tot een heel mooie publiek-private samenwerkingspilot op kleine geografische schaal. De pilot leerde ons onder meer dat voertuiginformatie niet alleen is te gebruiken voor onderhoudsdoeleinden, maar ook voor verkeersveiligheid. Hiermee kunnen we innovatie koppelen aan de dagelijkse opgave van wegbeheerders. Smart mobility, Dutch reality!”

DANKBAAR

Met Smart Asset Management heb ik de basis kunnen leggen voor het landelijk initiatief Road Monitor. Daarvan ben ik nu projectmanager vanuit het ministerie van I&W. Wat ik ben gestart bij SmartwayZ.NL, mag ik nu landelijk opschalen. Daar word ik zó enthousiast van! Ook het samenwerken met marktpartijen op basis van gelijkwaardigheid heeft me veel gebracht en pas ik nu dagelijks toe in mijn huidige projecten. Ik ben SmartwayZ.NL dus erg dankbaar voor alle leerervaringen. Het zal me blijvend van pas komen in mijn werk. Nu en in de toekomst.”

Samenwerking met het communicatieteam

"In een netwerkorganisatie als SmartwayZ.NL werk je samen met veel verschillende experts en organisaties. Er gebeurt veel op verschillende plekken. Een mooie uitdaging voor het communicatieteam om de verhalen en resultaten zichtbaar te maken aan een breed publiek, online en offline. Het was een uitdagende opdracht, vol inspirerende ontmoetingen met mensen en

organisaties die samenwerken aan de duurzame en slimme reis van vandaag en de wereld van morgen. Ik ben trots dat ik samen met een topteam hieraan heb mogen meewerken!"

Esther Thijssen,
Teamleider communicatie SmartwayZ.NL
(oktober 2021 – juli 2023)

Foto: Esther Thijssen (links) en Mauranne Beerten (rechts)

Het SmartwayZ.NL-spel

SmartwayZ.NL On Tour - InnovA58

"Binnen SmartwayZ.NL zitten diverse bloedgroepen samen rond de tafel: overheden, innovatieve bedrijven, verkeersdeskundigen, gedragswetenschappers ... en de communicatieadviseurs. Tot die laatste bloedgroep behoor ik. In 2018 had ik nog nooit gehoord van iVRI's, CCAM of C-ITS, tegenwoordig maak ik deze ingewikkelde termen begrijpelijk in toegankelijke artikelen, animaties, annotaties, enzovoorts. Ik heb tot nu toe altijd het geluk gehad om te mogen samenwerken met experts die hun innovaties graag in de spotlights zetten. Die mee zijn met het principe 'Show, don't tell'. Daardoor heb ik al over heel wat mooie pilots, onderzoeken en projecten een communicatiesausje mogen gooien. Dankzij het adaptieve karakter van het programma hebben wij als communicatieteam

bovendien veel ruimte gekregen om nieuwe communicatiemiddelen te introduceren, zoals het SmartwayZ.NL-spel vol dilemma's of de reeks SmartwayZ.NL On Tour, waarbij we met een groep experts het veld in trokken. SmartwayZ.NL liet mij inzien dat de mobiliteit van de toekomst geen futuristisch ver-van-mijn-bedverhaal van zelfrijdende auto's en vliegende treinen is, maar dat het verhaal vandaag al volop wordt geschreven."

Mauranne Beerten,
Communicatieadviseur SmartwayZ.NL

"Samenwerken met experts die hun innovaties graag in de spotlights zetten. Die mee zijn met het principe 'Show, don't tell.'"

Mauranne Beerten

Groeten uit 2040-campagne

Foto: Marc Smits (links) en Rick Baggers (rechts)

3 stellingen

voor een Brabander en een Limburger

Limburger Marc Smits, 6 jaar geleden nog werkzaam in het bedrijfsleven, was ooit helemaal gewend aan filerijden in zijn leaseauto, zo vertelt de coördinator Slim Reizen van SmartwayZ.NL aan het begin van dit interview. Brabander Rick Baggers is ondertussen aan de wandel. Op weg naar station Eindhoven vroeg de gedragspsycholoog zichzelf ook af of hij niet beter de auto kon pakken toen zijn trein uitviel.

“Nee, want dan was het aansluiten in de file en was ik net zo laat in Eindhoven aangekomen”, zegt Rick, teamleider Structurele Gedragsverandering bij SmartwayZ.NL: “Practice what you preach!” Ex-IT’er Marc is kwartiermaker/coördinator Slim Reizen. Hij weet raad als de netwerkverbinding van de interviewer hapert. Dat is precies wat Marc doet: verbinden. Hij verbindt vier SmartwayZ.NL-teams gericht op slim reizen. “Dat werkt inmiddels goed samen”, zegt hij. Telefonisch vervolgen we het dubbelinterview, waarin we Structurele Gedragsverandering en Slim Reizen koppelen. Zijn Marc en Rick het altijd eens?

“Wat ik belangrijk vind om hier te melden, is dat ‘gedrag’ een aparte plek in het SmartwayZ.NL-programma heeft gekregen.”

Marc Smits

Stelling 1

Gedragsverandering is de belangrijkste sleutel om tot de mobiliteitstransitie te komen.

Rick: “Dat is een volmondig ja. De randvoorwaarden moeten dan wel goed zijn. Dat is nu meestal op orde, maar dan komt de crux: je moet het ‘alleen nog’ *doen*. Dus: als je de fiets kunt betalen, en je hebt ‘m thuis, er zijn fietspaden, dan moet je ook wel echt op die fiets stappen. Dát voor elkaar krijgen, daar draait het om.”

Marc: “Ik ben het er deels mee eens, maar er is een nuance. De randvoorwaarden die je noemt, Rick, zijn nog niet voldoende op orde. Pas op het moment dat beleid er *is*, kunnen we echt meters maken. Bijvoorbeeld: is het parkeerbeleid in een binnenstad niet op orde, dan kun je het parkeergedrag ook niet aanpassen. Wat ik belangrijk vind om hier te melden, is dat ‘gedrag’ een aparte plek in het SmartwayZ.NL-programma heeft gekregen. In het begin was dat nog niet het geval. Dat is de verdienste van Rick en zijn team. De sleutel zit in het samenspel met dat team. Zodat je als overheid beleidsmaatregelen kunt invoeren, die je met een investering in gedrag te gelde kunt maken.”

Stelling 2

In de ideale toekomst werken we allemaal 4 dagen per week thuis.

Rick: “Dat hoeft helemaal niet! Soms kunnen of willen mensen helemaal niet, of niet zoveel dagen thuiswerken. Het kan niet, bijvoorbeeld door de aard van het werk. Of ze willen niet, bijvoorbeeld omwille van de teambinding. Prima! We behalen al een enorme winst op het gebied van gezondheid, duurzaamheid, bereikbaarheid et cetera, als we allemaal 2 dagen per week thuis zouden werken. Om dat laatste te stimuleren hebben we in samenwerking met Brainport Bereikbaar een thuiswerkpilot opgezet. En met succes! Tijdens de pilot werd er ongeveer 10% minder met de auto gereisd.”

Marc: “Het deel van de mensen dat *wél* thuis kan en wil werken, is meer te benutten. Daar is een belangrijke rol weggelegd voor de werkgever. Het overkwam mijzelf: ik had een leaseauto, die pakte ik gewoon elke dag. Veel naar de Randstad, in de file aansluiten dus. Toen ik voor de overheid kwam werken, kreeg ik een ov-jaarkaart. Ik leerde heel anders om te gaan met mobiliteit: pakte de trein en reisde minder in de spits. Het bevalt me prima! Voor die tijd dacht ik: het kan nu eenmaal niet anders. Nu weet ik: als de werkgever het faciliteert, kan het wel.”

Stelling 3

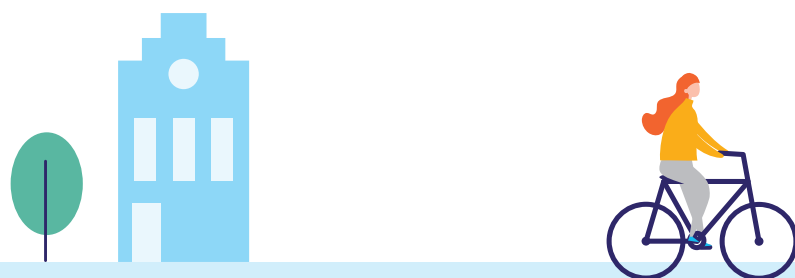
In Brabant en Limburg kun je dezelfde gedragsaanpak toepassen.

Rick: “Dat klopt in principe. Zuid-Nederland is een bijzondere regio. Brabanders en Limburgers denken uniek te zijn; anders dan in andere regio's, maar eigenlijk verschillen de regio's niet zoveel van elkaar. Maar: bewoners van stedelijke gebieden vragen wel om een andere aanpak dan die op het platteland. In een stedelijk gebied zijn veel voorzieningen, zoals meer openbaar vervoer en voorzieningen op fietsafstand. Ook de toekomstige gedragsaanpak vraagt om onderscheid. In Brabant staan we qua mobiliteit voor een groeiopgave door de verwachte bevolkingsgroei. Dat legt druk op het netwerk, maar ook op gezondheid en milieu. En dat vraagt dus om andere keuzes. In Limburg daarentegen wordt weinig groei verwacht. Daar ligt de urgentie dus anders.”

Marc: “Uit ons Onderzoek Reizigersmotieven blijkt dat het verhaal van Rick klopt. Uit de antwoorden van 6.500 respondenten uit Brabant en Limburg blijkt dat er weinig cultuurverschil is. De keuze voor een bepaalde gedragsaanpak hangt *wél* af van de verstedelijkingsgraad. Dat is alvast 1 les die we hebben geleerd.”

“Brabanders en Limburgers denken uniek te zijn; anders dan in andere regio's. Maar eigenlijk verschillen de regio's niet zoveel van elkaar.”

Rick Baggermans

SmartwayZ.NL Live haalde de SmartwayZ.NL'ers achter hun bureau vandaan en bracht hen samen in een inspirerende setting. Om stil te staan bij wat de afgelopen jaren ons geleerd hebben en om vooruit te kijken. Boeiende sprekers, workshops, creatieve tussendoortjes en gezellig samen zijn, dat is SmartwayZ.NL Live in een notendop.

smartwayZ.NL LIVE

DE BESTE 7 van Paul

Hoe regel je goede bereikbaarheid als er aan de weg wordt gewerkt? Met zo min mogelijk hinder voor het verkeer? Dat is sinds 2019 de uitdaging van Paul Hanraets als programmamanager Hinder-aanpak voor Rijkswaterstaat en SmartwayZ.NL.

Paul heeft een economische achtergrond en werkt al 27 jaar voor RWS. Zijn eerste jaar bij SmartwayZ.NL bracht hem het meeste 'vuur'. Als trekker van de shared service Minder Hinder in de regionale Krachtenbundeling Smart Mobility, werd hij razendsnel onderdeel van het SmartwayZ.NL-netwerk.

SLIM PLANNEN EN SLIM REIZEN

"Het plan van aanpak Slimme Bereikbaarheid Zuid-Nederland dat we in 2019 opzetten en de programmaraad toen vaststelde, vormde de basis voor hinderbeperking. Hoe? Door werkzaamheden verder vooruit te plannen (slim plannen) én door weggebruikers te verleiden om anders te reizen (slim reizen). Mooi om daar onderdeel van uit te mogen maken."

Slim plannen is intussen in Limburg en Noord-Brabant geïmplementeerd. "Alle gemeentes zijn daar inmiddels bij betrokken. In Noord-Brabant speelde SmartwayZ.NL hierin een belangrijke rol, met name via het Verkeersmanagementteam Zuid-Nederland en de Regionaal Verkeerskundige Teams (RVT's). In Limburg boekten Zuid-Limburg Bereikbaar en Midden-Limburg Bereikbaar gezamenlijk goede 'slim reizen'-resultaten. Zuid tijdens de reconstructie van de A79 in 2021, Midden tijdens de zomerafsluiting van de A73-tunnels in 2023. Daar ben ik best trots op."

Pauls 'Beste 7' beschrijven in een notendop zijn SmartwayZ.NL-ervaringen.

1 HERINNERING

"Dat is er eigenlijk niet één, maar een verzameling van herinneringen. Ieders enthousiasme en gedrevenheid, dat is wat mij het meeste blijft. Dat deskundigen elkaar opzoeken in de shared services om samen te werken aan een publieke taak. Vooral de samenwerking binnen het verkeersmanagementteam heeft een blijvende indruk achtergelaten."

2 ONTMOETING

"Ook dat is er niet één, het zijn vele ontmoetingen. Die vonden vooral plaats in mijn startjaar 2019. Ik leerde toen zoveel bevlogen mensen kennen! Het enthousiasme en de gedrevenheid – ik weet het, ik zei het al eerder – waren motiverend en prettig. Helaas kwam toen de coronacrisis, waardoor ik al die mensen alleen nog maar op een beeldscherm zag. Des te waardevoller waren daarom die eerste fysieke ontmoetingen, omdat je elkaar dan toch beter hebt leren kennen."

3 EYE-OPENER

"Dat is de ontdekking van een valkuil. Die mag ik hier ook noemen, toch? SmartwayZ.NL is een entiteit met adviserende rollen. Ik kwam erachter dat we als deskundigen te veel met onszelf bezig zijn, ieder op ons eigen eilandje. Dat maakt dat oplossingen niet goed van de grond komen in het dagelijks werk. Zoveel deskundigheid, kennis en ideeën... zie die maar eens om te zetten in acties. Acties met effect op straat. We moeten ons meer focussen op hoe we gemeenten of projecten daadwerkelijk kunnen helpen."

4 MIJLPAAL

"Een bereikbaar Zuid-Nederland door slim plannen en slim reizen. Dat dát is geland is een mijlpaal. Aan slim plannen werken alle gemeenten mee, in Noord-Brabant via de RVT's en in Limburg via regionale afstemteams. Slim reizen wordt in Brabant vooral uitgevoerd door Brainport Bereikbaar en in Limburg door Trendsportal (Noord-Limburg), Midden-Limburg Bereikbaar en Zuid-Limburg Bereikbaar."

5 WERKTIP

"Blijven nadenken: voor wie doen we het? Hoe maken we het verschil op straat? Dus: zet wat uit die koker komt, om in actie. Kort gezegd: ga van je papier af en de praktijk in."

6 LEARNING

"Het netwerk waarin ik in 2019 terecht kwam, was destijds nieuw voor me. Dankzij dat netwerk gingen er veel deuren open naar gemeenten en regionale organen zoals de gebiedsgerichte aanpakken. En daarnaast: SmartwayZ.NL als programma-organisatie, een samenwerking van projectmanagers, adviseurs, medewerkers uit moederorganisaties en inhuur van de markt. Hoe het programmanagement al die kikkers in één kruiwagen houdt, vond en vind ik een interessant proces."

7 TOEKOMSTVOORSPELLING

"Veel meer inzetten op thuiswerken! We hebben in coronatijd gezien dat het kan als het moet. Overheden en werkgevers moeten thuiswerken meer en beter gaan faciliteren. Zodat iedereen die wil thuiswerken, dat ook kán. We kunnen mensen niet dwingen, en dat gaan we ook niet doen, en het hoeft zeker niet fulltime. Maar ik ben ervan overtuigd dat het dé oplossing is voor een groot deel van de dagelijkse files. Zo houden we de ruimte op de weg beschikbaar voor wie hem echt nodig heeft. Dus wees flexibeler in werktijden, niet alleen thuiswerken op die standaard woensdag of vrijdag. Of pak de fiets! Dat is nog gezond ook."

"Een bereikbaar Zuid-Nederland door slim plannen en slim reizen. Dat dát is geland is een mijlpaal."

Nood maakt creatief

Je kunt er niet omheen: de stikstofproblematiek. Ook bij ons in Zuid-Nederland kwamen infraprojecten stil te liggen. Meer asfalt aanleggen was jaren geleden al wat kort door de bocht; niet per se de beste oplossing. Anno nu is samen werken aan andere mobiliteitsoplossingen echter noodzakelijk om niet alles vast te laten lopen. Strategisch adviseur Rijksinfra Judith van der Ham (provincie Noord-Brabant) en projectmanager Marco Bakermans (Rijkswaterstaat) praten vrijuit over hun samenwerking én over de hordes die zij moesten nemen.

WANDELENDE ENCYCLOPEDIË

Haar eerste ontmoeting met Marco kan Judith zich nog goed herinneren: "Dat was toen je een presentatie gaf over hoe MIRT-procedures werken aan de hand van het voorbeeld A58 tussen Sint Annabosch en Galder. Joh, wat was dat ingewikkeld!" Makkelijker zou het er niet op worden, de jaren daarna. Judith en Marco gingen samen voortvarend aan de slag met meerdere projecten, waarvan er veel onder SmartwayZ.NL vielen. Judith weet inmiddels dat Marco werkelijk iedereen kent en overal wel wat vanaf weet. "Hij is een wandelende encyclopedie", grapt ze.

LIJN VOORWAARTS

Judith: "Aan dat A58-project hebben we keihard gewerkt en helaas maar weinig bereikt. Hoe dat komt? Dat is geen geheim, het staat in elke krant: stikstof, geld en sinds kort ook capaciteit. Wél hebben we enorm veel geleerd en vruchten geplukt van onze samenwerking." Marco's drijfveer komt ook voort uit zijn positieve gevoel over de samenwerkingen en de gelegde lijntjes. "Ik trek de lijn altijd voorwaarts, in plaats van af te zwaaien naar links en naar rechts. Het is wel vaak twee stappen vooruit, één achteruit."

"Nederland bereikbaar maken, dat doe je met z'n allen. Daarom is het van belang dat je elkaar opzoekt en vertrouwt."

Marco Bakermans

VER GEKOMEN

Judith prijst het proces van samen één lijn trekken door provincie en Rijk: "We hadden voor het stikstofprobleem een goede samenwerkingsovereenkomst opgetuigd. Met een duidelijke rol- en budgetverdeling. Het is een puzzel die je samen moet oplossen."

Marco: "We zien altijd de belangen, maar moeten wel een enorm lange adem hebben. Je hebt te maken met heel veel partijen, het zijn geen makkelijke processen. Als stikstof je voor de zoveelste keer vleugellam maakt, moet je jezelf gaan afvragen: wat kunnen we wél doen? Hoe kan de provincie Rijkswaterstaat helpen in onze opgaven? Bijvoorbeeld door het verwerven van stikstofrechten; in dat proces waren Judith en ik al heel ver voor de SmartwayZ.NL-projecten. We hadden op een gegeven moment zelfs al stikstofruimte gekocht. Toen schoot de kramp erin, kwam alles stil te liggen en kregen we in Noord-Brabant zelfs te maken met een vergunningenstop."

GEEN BLOKJES- OF HOKJESDENKEN

En wat doe je dan? "Dan word je creatief", zegt Judith. "De mobiliteitstransitie is nu de enige oplossing. Toen SmartwayZ.NL begon, dacht ik nog: goh, die zijn hun tijd ver vooruit! Slim waar het kan, anders waar het moet én adaptief! Als het Rijk werkt aan een wegverbreding dan kijken ze naar één wegvak, een blokje. Als je alleen

op dat blokje gaat kijken naar slimme oplossingen of mobiliteitstransitiemaatregelen, dan werken ze niet. We moeten het dus op een hoger schaalniveau zoeken."

Marco denkt ook duidelijk niet in blokjes of hokjes. "Het gaat hier om werk dat je absoluut niet alleen kunt doen. Je hebt elkaar nodig."

Judith beaamt dat volmondig: "We hebben samen één opgave: om niet alleen Brabant, maar heel Nederland verder te helpen. Nederland bereikbaar maken, dat doe je met z'n allen. Daarom is het van belang dat je elkaar opzoekt, elkaar vertrouwt. En soms even lekker tegen elkaar moppert als het tegenzit, dat helpt ook."

GEDWONGEN ANDERS KIJKEN

Judith: "Inmiddels is het bittere noodzaak om anders te denken over mobiliteit. Het klinkt misschien gek, maar het is fijn om die noodzaak te voelen. Het dwingt je om anders te kijken én iedereen doet dat. Voordeel is dat de slimme mobiliteitsaanpak nu breed wordt opgepakt."

Marco: "En dat is maar goed ook. Want ook het geld is er niet. Bovendien is het geen langetermijnoplossing om steeds maar wegen te blijven verbreden en nieuwe aan te leggen. Want waar eindig je?"

"Als je alleen op één wegvak gaat kijken naar slimme oplossingen of maatregelen, dan werken ze niet. We moeten het op een hoger schaalniveau zoeken."

Judith van der Ham

Alles onder controle met het dashboard van team M&E

Stel, je hebt een geweldige smart mobility-actie bedacht en uitgevoerd. Dan popt ongetwijfeld de vraag op: wat is nu eigenlijk het effect ervan geweest? Het is natuurlijk super als je dat weet. Maar weten wat het effect is, is pas stap één op weg naar het halen van beleidsdoelstellingen, vertellen coördinator Eline Jonkers en adviseur Michaël van Egeraat van team Monitoring & Evaluatie (M&E).

TEAM M&E?

Michaël en Eline. Zo presenteerden ze zich tijdens het SmartwayZ.NL Live-evenement afgelopen zomer. Voor dit interview is het gelegenheidsduo weer geformeerd; in het dagelijks (werk)leven zijn ze een geolied team dat met nog vier anderen de effecten van SmartwayZ.NL-projecten meet en weet. 'Meten is weten, gissen is missen en gokken is dokken', staat op een tegeltje dat Michaël tevoorschijn tovert.

GEEN SPELD TUSSEN TE KRIJGEN, MAAR HOE GAAN JULLIE TE WERK?

Michaël: "Hartstikke mooi om te zien hoeveel acties er binnen SmartwayZ.NL worden opgestart. Dat biedt deelnemers én het programma de kans om te weten: wat is het effect van al die acties op de weg? Op basis van lessen uit het verleden ontwikkelde ons team een dashboard. Dat maakt de effecten per actie en per kwartaal voor iedereen inzichtelijk. Door de verschillende filters is de deelnemer 'in control': die kan zo een goede inschatting maken van de effecten van de actie of maatregel."

HOE MAAKTEN JULLIE DAT DASHBOARD?

Michaël: "Weten wat er speelt, dat was onze allereerste actie. Op basis van grote hoeveelheden data en informatie maakten we een gebiedsanalyse. Het gaat dan onder meer om gegevens over verkeer, vervoer, mobiliteit, trends en gedrag. Dat diende als input voor het dashboard. We hebben vervolgens tools laten maken waarmee je de voorspelde effecten zichtbaar maakt."

MOOI! EN DAN?

Eline: "Het is de kunst om het geleerde, en daarmee bedoel ik het lokale effect, te vertalen naar een grotere impact op het netwerk. En dat die impact zich daarna omzet in het halen van beleidsdoelstellingen. We zijn nog niet zo ver dat we in keiharde cijfers de behaalde effecten op de weg en in gedragsverandering kunnen geven. Wél zien we dat bepaalde maatregelen het lokaal heel erg goed doen. Een mooi voorbeeld zijn de iVRI's (intelligente verkeersregelinstanties): verkeerslichten die zorgen voor een betere doorstroming, zoals met een app die groepen fietsers of hulpdiensten voorrang geeft. Alleen – het blijkt uiteindelijk een klein effectje: het verdwijnt als je het doortrekt naar stedelijk of provinciaal niveau. Er zijn dan veel meer factoren die een rol gaan spelen."

AAN WELKE FACTOREN MOETEN WE DENKEN?

Michaël: "De maakbaarheid van de samenleving. Die bestaat dus niet. Er zijn heel veel externe factoren waar we mee te maken krijgen. Denk maar aan corona, waardoor er opeens veel minder files waren. Of aan de benzineprijzen. Het is goed om te beseffen: wij zijn geen lab met voorspelbare en gelijke omstandigheden. We werken adaptief: houden rekening met allerlei onzekerheden en passen onze berekeningen zoveel mogelijk daarop aan."

KUN JE EEN VOORBEELD GEVEN VAN DAT ADAPTIEF WERKEN?

Michaël: "Team M&E monitorde wat de verschillende coronamaatregelen deden met de ontwikkeling van het wegverkeer. Per dag, per uur, zelfs per wegvak. Die verschillende maatregelen bleken nauwelijks effect te hebben op de hoeveelheid vrachtverkeer. Op het personenverkeer des te meer."

Eline: "Ons dashboard gaf ons de kans om te kunnen meten waar de files in Zuid-Nederland als eerste terug zouden keren. Zo zijn we continu bezig met eigen onderzoek."

"We werken adaptief: houden rekening met allerlei onzekerheden en passen onze berekeningen zoveel mogelijk daarop aan."

Michaël van Egeraat

ZIJN ER AL MOOIE MIJLPALEN TE NOEMEN?

Michaël: "Onder leiding van de minister worden de effecten van smart mobility landelijk in kaart gebracht. SmartwayZ.NL speelt hierbij een belangrijke rol. Daar zijn we best trots op!"

"Het is de kunst om het geleerde, en daarmee bedoel ik het lokale effect, te vertalen naar een grotere impact op het netwerk."

Eline Jonkers

Data en digitalisering worden met de dag meer het fundament voor de maatschappij

Data en digitalisering zijn inmiddels niet meer weg te denken uit ongeveer alle takken van bedrijvigheid en organisaties. En dat is absoluut zo het geval binnen het werkveld van mobiliteit. Mobiliteit draait op data: of het nu gaat over de verkeerslichten die buiten veilig en goed moeten functioneren, over data-uitwisseling in het kader van wegenprojecten, reizigersdata om het openbaarvervoersysteem beter en efficiënter in te richten, of de weggebruiker die informatie nodig heeft om zijn reis te maken. Voor ongeveer alles wat we vanuit mobiliteit doen, is een stevig data- en informatiefundament nodig. Binnen SmartwayZ.NL zijn er voor verkeersmanagement diverse databronnen en inzichten ontwikkeld, die nu structureel gebruikt kunnen worden. Daarnaast biedt digitalisering ook data en inzichten voor monitoring en evaluatie, infrastructuurprojecten en andere mobiliteitsprojecten (zoals openbaar vervoer).

Vóór 2020 vonden er al wat verbeteringen op de hele data- en informatiehuishouding plaats. Dit was echter maar klein bier; we zagen vanuit Zuid-Nederland dat er een echte impuls nodig was. Een impuls die ook het Rijk nastreefde. Daarin hebben we de krachten gebundeld, landelijk maar ook regionaal met onze gemeenten. SmartwayZ.NL is het ideale programma om deze impuls te faciliteren; een hecht samenwerkingsverband waarin al deze partners reeds samenwerken, een buitenboordmotor die een push geeft aan ontwikkelingen die anders moeilijk of niet van de grond komen. En we mogen echt wel eens met trots vertellen: die impuls is aardig succesvol geworden in Brabant en Limburg!

Data- en informatieketens zijn goed ingericht (waaronder collectieve inwinning met onze regionale partners, Data Top 15 ...) en we hebben een heel aantal mooie producten ontwikkeld die via dashboarding (dataportaal.brabant.nl) beschikbaar zijn. Hier kunnen overheden, marktpartijen en burgers gebruik van maken.

“We hebben een heel aantal mooie producten ontwikkeld die via dashboarding beschikbaar zijn.”

Essentieel is om nu deze impuls om te zetten naar innovatie; het verankeren in de structurele organisatieprocessen en werkzaamheden. En daarmee dus ook de resultaten en opgeleverde producten structureel borgen en beheren, en doorontwikkelen waar nodig. Dat willen we in de lijnorganisatie gaan borgen, zodat dit als solide basis voor de toekomst kan blijven functioneren. Maar we zien ook dat we nog niet klaar zijn met digitalisering en dat er nieuwe behoeften ontstaan zijn. Denk aan de data en inzichten die nodig zijn ten behoeve van de mobiliteitstransitie en verstedelijking. Dat wordt mogelijk een nieuwe ambitie die we vanuit SmartwayZ.NL wederom willen gaan stimuleren. Een mooie uitdaging die perfect past bij de maatschappelijke opgaven van nu en de toekomst!

Martijn Heynickx, programmaleider info.mobiliteit, opdrachtnemer digitaliseringsopgave mobiliteit bij SmartwayZ.NL

Grensontkennend werken aan slimme, duurzame en veilige mobiliteit

Nationale grenzen zijn in essentie kunstmatig: ze zijn pas de laatste eeuwen ontstaan met de opkomst van natiestaten. In het moderne Europa vervagen nationale grenzen momenteel in hoog tempo. De wetgeving is in toenemende mate Europees, de industrie en wetenschap zijn vanouds internationaal georiënteerd. Het zit in hun DNA om grensontkennend te werken en denken. Europeanen zijn steeds meer met elkaar verbonden door goedkoop reizen, internet en studeren in een ander land. Er is in principe één Europese markt en veel bedrijven zijn alleen succesvol door op Europese schaal te werken.

“We staan als Zuid-Nederland in Brussel en Europa bekend als regio die ertoe doet.”

Ook voor het behalen van de doelen van SmartwayZ.NL is de Europese arena cruciaal. Wetgeving en standaardisering zijn minimaal Europees, en innovaties worden doorgaans pas mainstream zodra ze de Europese markt bedienen. Kennisuitwisseling en samenwerking met andere Europese stakeholders zoals steden, regio's, universiteiten en industrie brengt ons veel.

Het is niet voor niets dat Amerikaanse innovaties en multinationale bedrijven – veel meer dan Europese – erin slagen wereldwijd te domineren. De VS heeft immers daadwerkelijk één interne markt en Europa nog te vaak 27 afzonderlijke, waardoor innovaties in de VS veel sneller schaal krijgen. Daarom werken we bij team Internationalisering hard om de ambities van Zuid-Nederland te verbinden met de kansen in Europa. Denk aan Ford, die hun voertuigen met CCAM-technologie test op onze infrastructuur met iVRI's. Mercedes die data van gladheidssensoren in een testprogramma in Limburg met ons deelt om verkeersveiligheid en wegbeheer te verbeteren. Horizon Europe-projecten waarin we met Arriva en Europese partners werken aan toekomstig autonoom rijdend openbaar vervoer dat toegankelijk is voor iedereen. Ministers uit Baden-Württemberg en Noordrijn-Westfalen die nieuwsgierig komen kijken hoe die rare Nederlanders werken, wars van conventies en hiërarchie.

We staan als Zuid-Nederland in Brussel en Europa bekend als regio die ertoe doet. Waar wat gebeurt. Waar betrouwbare en resultaatgerichte partners zitten met wie je graag wilt werken. Op sommige terreinen lopen we ook voorop in Brabant en Limburg. Maar op veel meer terreinen zijn we slechts een middenmoot, waarbij er dus veel te halen en te leren valt in heel Europa.

Edwin Mermans, team Internationalisering SmartwayZ.NL

Mobiliteit als middel om de leefkwaliteit te verbeteren

Vanaf 2024 komt er binnen SmartwayZ.NL meer focus te liggen op brede welvaart. Maar wat is dat, brede welvaart? En hoe kan SmartwayZ.NL hieraan bijdragen? We vragen het aan Joks Janssen, praktijkhoogleraar 'Brede Welvaart in de regio' aan Tilburg University.

Brede welvaart is een typisch Nederlands begrip. Wat kunnen beleidsmakers ermee, en vooral: wat heeft de Brabander of de Limburger eraan? Want hún wensen staan centraal als het gaat over brede welvaart, zegt Joks.

"Het begrip brede welvaart komt voort uit een internationale discussie tussen economen na de financiële crisis van 2008. Die vroegen zich af: hoe zijn we in deze crisis beland? Hadden we dit aan kunnen zien komen? Hun belangrijkste conclusie was dat we breder moesten gaan kijken dan het Bruto Binnenlands Product, of BBP. Met andere woorden: welvaart gaat niet alleen over BBP-groei, maar ook over andere zaken zoals gezondheid, sociale cohesie, klimaat, milieu en kwaliteit van leven."

BREDER DENKKADER

"De crisis dwong tot anders kijken en anders denken. In 2009 werd dat concreet gemaakt in een rapport van vooraanstaande economen. Zij stelden voor om een andere maatstaf voor welvaart te ontwikkelen. Brede welvaart is het Nederlandse antwoord op die uitdaging. Uitgangspunt is dat de economie goed moet zijn voor welzijn en planeet. Het BBP houdt daar onvoldoende rekening mee. Dat meet alleen wat er per jaar in een land wordt geproduceerd, en niet of dat sociaal en ecologisch ook houdbaar is. Het bredere kader moet zijn: alles wat mensen van waarde vinden voor de kwaliteit van leven. Dat is dus niet alleen inkomen en een baan, maar ook je gezondheid, je buurt en of je schone lucht inademt."

BREUKVLAK

"Dit denkconcept slaat aan. We bevinden ons op een breukvlak in de tijd. Bestuurders, beleidsmakers, bedrijven, iedereen snapt: we kunnen niet meer doorgaan zoals we decennialang deden door alleen op BBP-groei te sturen. De grenzen van die groei zijn bereikt. Mensen – vooral jonge mensen – zijn niet per se gelukkiger. Daarbij kan ruim een vijfde van de beroepsbevolking onvoldoende meekomen in het huidige systeem. Het besef daalt in dat we dealen met grote maatschappelijke thema's. Met brede welvaart spreken we een nieuwe taal, vormen we een nieuw denkkader, ook om zaken meer in samenhang op te pakken."

DENKEN VANUIT DE VRAAG

"We gaan denken vanuit de vraag: de menselijke behoefte aan kwaliteit van leven, hier en nu, later en elders. Als je bijvoorbeeld bij de aanleg van die nieuwe N-weg bedenkt: 'wat draagt mobiliteit bij aan brede welvaart', dan heb je een ander gesprek. Goed dat SmartwayZ.NL die weg inslaat. Dat ze snappen: dit is de toekomst. Mobiliteit is te lang gezien als doel op zich, er werd gestuurd op verbetering van bereikbaarheidsknelpunten en voertuigverliesuren. Je kunt wel wegen blijven verbreden, maar dat leidt alleen maar tot méér verkeer. Als je denkt vanuit de menselijke behoefte, ontstaat een ander beeld. En gebruik je mobiliteit als middel om de kwaliteit van leven te verbeteren."

EFFECTEN VAN MOBILITEITSBELEID

"Vraag jezelf dus af: welke effecten heeft het mobiliteitsbeleid op bijvoorbeeld gezondheid en milieu, of op de leefomgeving? Bij een fietspad zijn de positieve effecten vrij duidelijk. Maar ook harde infra kan een positief effect hebben op de brede welvaart. Bijvoorbeeld als dorpsbewoners het belangrijk vinden om een goede verbinding met de snelweg of de stad te hebben. Denk vóór de vraag uit: wat dragen wij met mobiliteit bij aan een duurzame en sociale toekomst? Blijft de welvaart door onze ingrepen breed gedeeld, of zijn het slechts enkelen die ervan profiteren?"

UITRUILEN

"Zo'n brede blik dwingt wel tot het maken van scherpe keuzes. Het ultieme doel is synergie, maar dat is niet altijd mogelijk. Het kan best zijn dat je ergens extra wil focussen op vermindering van luchtvervuiling, omdat de mensen dat daar het belangrijkste vinden. Dan zou je kunnen uitruilen, bijvoorbeeld de aanleg van een weg compenseren met een maatregel waarbij de natuur profiteert. Denken vanuit brede welvaart voorkomt blikvernaauwing. Ook helpt het beleidsmakers om maatwerk te leveren. Er leven in onze regio in elk gebied immers verschillende wensen!"

ANDERE MOBILITEITSSCENARIO'S

"Dat anders denken kan leiden tot andere scenario's voor mobiliteit. Ik zie in Brabant steeds meer druk op de ruimte – óók op bestaande infrastructuur. Dat dwingt tot slimme combinaties van functies. Mobiliteit is niet meer de enige speler. In steden vindt al een verschuiving plaats. Wat staat er voorop? Dat is niet meer de auto, maar de wens voor meer groen en water in verband met een veranderend klimaat en voor een prettiger verblijf. Het zal niet lang duren voordat ook in dorpen mobiliteit wordt geïntegreerd in nieuwe concepten voor de leefomgeving."

BREDE DIALOOG

"Bij SmartwayZ.NL is het zaak om te bedenken aan welke dimensies van brede welvaart je wilt bijdragen. Een brede dialoog is daarvoor noodzakelijk. Verbind je met andere stakeholders, dus niet alleen met mobiliteitspartijen. Want je zet mobiliteit en bereikbaarheid in als middel bij duurzame gebiedsontwikkeling. Neem brede welvaart daarbij van meet af aan mee!"

"Ik verwacht andere scenario's voor mobiliteit door een toenemende druk op de ruimte."

Zuid-Nederland moet dé regio blijven voor slimme mobiliteit in Europa

Samen met twee gedeputeerden kijken we terug op de afgelopen jaren SmartwayZ.NL, het SmartwayZ.NL-gevoel en de toekomst van het programma. Jasper Kuntzelaers is gedeputeerde Cultuur, Mobiliteit en Landbouw in de provincie Limburg. Stijn Smeulders is gedeputeerde Stedelijke Ontwikkeling en Mobiliteit in de provincie Noord-Brabant.

Foto: Jasper Kuntzelaers (links) en Stijn Smeulders (rechts)

2023

In 2015 trokken jullie voorgangers Christophe van der Maat en Patrick van der Broeck naar Den Haag om een startschot te vragen voor SmartwayZ.NL. Het is nu 2023 en er is hard gewerkt. Hoe kijken jullie als nieuw bestuur vandaag naar dit programma?

Jasper: "SmartwayZ.NL maakte belangrijke verbindingen in verstedelijking en mobiliteit. Van smart mobility tot bredere snelwegen en vervoersknooppunten. Ook voor de toekomst heeft dit programma nog genoeg mooie doelen. Samen werken aan slimme, veilige en duurzame mobiliteit in Zuid-Nederland."

Stijn vult aan: "Er is opnieuw grote urgentie. Destijds was het sneuvelen van de Ruit om Eindhoven aanleiding voor SmartwayZ.NL. Nu zien we dat grote projecten van het Rijk niet doorgaan. Opnieuw is er dus de uitdaging om Zuid-Nederland bereikbaar te houden. Aan ons de taak om meer slimme oplossingen te bedenken. SmartwayZ.NL bewees al dat het kan."

WAT ZIJN VOOR ZUID-NEDERLAND DE UITDAGINGEN OP HET GEBIED VAN BEREIKBAARHEID EN BREDE WELVAART?

De bereikbaarheid van Zuid-Nederland staat onder druk. Het klimaat verandert in rap tempo, infraprojecten op het hoofdwegennet liggen stil.

Jasper: "Daardoor is de opgave voor bereikbaarheid alleen maar uitdagender. Dat vraagt een nieuwe, innovatieve benadering. Met de mens centraal, iedereen moet kunnen meedoen."

"SmartwayZ.NL helpt de mobiliteitstransitie te versnellen. Het programma komt met slimme oplossingen."

Stijn Smeulders

"Ook voor de toekomst heeft dit programma nog genoeg mooie doelen."

Jasper Kuntzelaers

Stijn beaamt de uitdaging voor een bereikbaar Zuid-Nederland voor iedereen: "In een dorp en midden in een grote stad. Met de auto en met de bus. Dat vraagt om slimme en betaalbare oplossingen. Omdat steden snel verdichten, maken we werk van mobiliteitstransitie. Met hubs, waarbij je razendsnel overstapt van de ene vorm van openbaar vervoer op de andere. In landelijk gebied met deelmobiliteit als onderdeel van de oplossing. Met BravoFlex experimenteren we daar nu al mee. Een ander deel van de oplossing ligt bij de reiziger. Gaan mensen buiten de spits reizen, thuis werken of pakken ze de fiets? Dat vermindert de drukte op onze wegen."

WAT VERWACHTEN JULLIE VAN DE TOEKOMST VOOR SMARTWAYZ.NL?

Jasper is daar helder over. "SmartwayZ.NL werkt samen, innovatief en adaptief. Drie belangrijke kernwaarden, ook voor de toekomst. Voor impact in de mobiliteitstransitie is specifieke kennis en uitvoeringskracht nodig. Deze leveren we in zeven Zuid-Nederlandse regio's. Samen met bedrijven en kennisinstellingen zetten we maximaal in op duurzame verplaatsing."

Stijn vult aan: "SmartwayZ.NL helpt de transitie te versnellen. Hard nodig ook, want de wegenkaart kleurt rood. Bovendien komt het programma met slimme oplossingen, die we zelf nog niet hadden bedacht."

HEBBEN JULLIE EEN WENS VOOR DE LEZERS VAN DIT BOEK?

Daarover zijn de heren het eens. "Onze wens is voor heel Zuid-Nederland een samenhangend, robuust en betrouwbaar mobiliteitssysteem. Met schone, stille, gezonde en veilige mobiliteit. Voor iedereen toegankelijk. Wat bijdraagt aan een duurzame economie en brede welvaart van Brabant en Limburg. Zuid-Nederland moet dé regio worden voor slimme mobiliteit in Europa. De kennis en kunde van SmartwayZ.NL is daarbij keihard nodig."

“De resultaten van SmartwayZ.NL moeten we niet als vanzelfsprekend beschouwen, maar meer waarderen, naar buiten brengen en delen. We hebben meer bereikt dan we soms denken.”

Arjan Vermeulen

DE TOEKOMST van SmartwayZ.NL

In dit interview met Geert Mennen en Arjan Vermeulen, de twee programmamanagers van SmartwayZ.NL, werpen we een blik op de toekomst van het mobiliteitsprogramma na 2023. Ze vertellen over de nadruk op brede welvaart, impact maken en het belang van regionale samenwerking.

Foto: Geert Mennen (links) en Arjan Vermeulen (rechts)

2023

“We gaan in het nieuwe programma nog meer met elkaar lerend samenwerken.”

Arjan Vermeulen

MAAR EERST... MEET THE MANAGERS

Geert Mennen, werkzaam voor de provincie Noord-Brabant, vervult sinds juli 2023 tijdelijk de rol van programmamanager voor SmartwayZ.NL.

Arjan Vermeulen, afkomstig van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, richt zich al een jaar op het thema smart mobility binnen het programma.

SAMEN STERK

Geert houdt zich vooral bezig met het voorbereiden van de programmaraad, terwijl Arjan zich concentreert op smart mobility en de borging en afronding van lopende projecten.

Geert: “Onze samenwerking verloopt natuurlijk en is gebaseerd op een verdeling op hoofdlijnen. We werken vanuit onze eigen expertise en kracht.”

Arjan herkent dat: “Het duoschap is heel fijn en onze lijntjes zijn kort. Geert is bedreven in het leggen van provinciale en bestuurlijke lijnen en verbindingen.”

ADAPTIEF MET DE BLIK VOORUIT

In 2023 loopt het huidige uitvoeringsplan Krachtenbundeling Smart Mobility af. Een belangrijk keerpunt voor het programma.

Arjan: “Het afgelopen jaar was een uitdagende tijd voor SmartwayZ.NL, met een strategische heroriëntatie. Maar deze fase is nu voorbij. Het is tijd om vooruit te kijken.”

Geert legt uit waarom heroriëntatie cruciaal is: “We leven in een wereld waarin dingen snel veranderen. Het is heel belangrijk dat we een koers vastleggen voor vier jaar, maar je moet je ook blijven aanpassen aan veranderende situaties. Vanuit de lijnorganisaties zijn we daar iets minder goed in. In een programma als SmartwayZ.NL kan dat beter omdat het iets verder af staat van de waan van de dag en de politiek.”

“De focus in het nieuwe programma verschuift naar het versnellen van de mobiliteitstransitie en kijkt breder dan alleen bereikbaarheid.”

Geert Mennen

NIEUWE KOERS NA 2023

WAT IS DAN DE NIEUWE KOERS VAN SMARTWAYZ.NL NA 2023?

Geert: “De focus in het nieuwe programma verschuift naar het versnellen van de mobiliteitstransitie en kijkt breder dan alleen bereikbaarheid. Wij geloven in brede welvaart als kompas: mobiliteit moet niet alleen efficiënt zijn, maar ook bijdragen aan de kwaliteit van leven. Ook gaan we met alle partners een gezamenlijke multimodale agenda ontwikkelen.”

Arjan: “Het programma verschuift van grote infrastructuurprojecten naar een brede welvaartsbenadering en herhaalbaarheid en schaalbaarheid. SmartwayZ.NL richt zich nog meer op impact maken en kennis blijven ontwikkelen. Een ander aandachtspunt is dat we met elkaar nog meer lerend gaan samenwerken.”

Geert voegt toe: “Inderdaad, we hebben plannen om een kennis- en ontwikkelab te introduceren waarbij we nauw samenwerken met kennisinstellingen. We willen niet alleen kennis ontwikkelen, maar ook onze collega's de mogelijkheid bieden om zich verder te ontwikkelen in de skills die horen bij de mobiliteitstransitie.”

TROTS OP RESULTATEN

De programmamanagers zijn allebei trots op wat SmartwayZ.NL tot nu toe heeft bereikt.

Geert benadrukt: “Ons programma heeft zich steeds opnieuw uitgevonden en bouwde een waardevol netwerk op waar mensen elkaar ontmoeten en van elkaar leren. Ook mogen we trots zijn op het werkprogramma dat in korte tijd tot stand is gekomen.”

Arjan sluit zich daarbij aan: “De resultaten van SmartwayZ.NL moeten we niet als vanzelfsprekend beschouwen, maar meer waarderen, naar buiten brengen en delen. We hebben meer bereikt dan we soms denken en mogen dat ook breder uitdragen.”

VOORUITBLIK NAAR 2027

Het is belangrijk om vooruit te kijken. Geert en Arjan bespreken hun wensenlijst voor een succesvol SmartwayZ.NL in 2027. Ze benoemen vier mijlpalen:

- Het ontwikkelen van een multimodale agenda passend bij de verstedelijking.
- Het concept brede welvaart concreet maken in mobiliteitsprojecten en een versnelling in de mobiliteitstransitie door gezamenlijke kennis en expertise, handreikingen en tools beschikbaar te maken voor de partners.
- Een aanpak om de gevolgen van het on hold zetten van grote infraprojecten te beperken.
- Het uitreiken van diploma's aan de eerste collega's die hebben deelgenomen aan de SmartwayZ.NL-leergang die ontwikkeld is in het kennis- en ontwikkelab.

BLIJF AAN BOORD

Tot slot bedanken Geert en Arjan iedereen die de afgelopen zeven jaar heeft bijgedragen aan SmartwayZ.NL. Ze nodigen collega's en partners uit om betrokken te blijven bij het nieuwe programma.

Geert: “Wees nieuwsgierig naar wat het nieuwe programma brengt. Jullie actieve betrokkenheid en inzet is harder nodig dan ooit in deze transitie. Samen kunnen we meer impact maken.”

Arjan: “We slaan het boek niet dicht, maar gaan nieuwe verhalen maken. Ja, het wordt anders, maar blijf vooral aan boord.”

ACTUELE INFORMATIE
OVER HET NIEUWE
WERKPROGRAMMA VIND
JE OP DE WEBSITE VAN
SMARTWAYZ.NL.

regio's verkeersmanagement

samenwerking marktpartijen

Zuid-Nederland **duurzaam** effecten

spreading kennis- en onderwijsinstellingen

werkgeversbenadering **innovatie** veilig

digitalisering mobiliteitstransitie **data**

CCAM dashboard **mobiliteit** bedrijven

logistiek **adaptief** opschaling **gedrag**

monitoring anders reizen **overheden**

gebiedsgericht **slim** doorstroming

smart
wayz.nl